Poštnina plačana v gotovini

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Številka 7
Leto VII

Posamezna številka po 2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal štev. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani štev. 15.393.

Ljubljana, 21. februarja 1935

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Onkraj mestne meje

Mi, ki živimo v mestu, imamo vsak dan čez glavo dela z važnimi in nevažnimi vprašanji in radi tožimo, da se nam ne godi dobro. In vendar najdemo še zmerom dovolj časa za zabavo in razvedrilo... in tudi za to potrebni denar.

Vse na tem svetu je relativno. Zabava, ki se nam zdi toli skromna, bi bila za koga drugega največji dogodek v življenju, in naš mali zaslužek bi bil za marsikoga glavni dobitek. Vse je relativno na tem svetu.

O, saj ne bom govoril o relativnostni teoriji. Hotel bi le omeniti par reči, ki jih mi v mestu le preradi prezremo ali pa premalo upoštevamo. Hotel bi [illegible] govoriti par besed o mestu in vasi, ki že od nekdaj stoji visoka meja med njima, velika razlika in veliko nepoznanje drug drugega, pa mnogo in mnogo drugih velikih in majhnih razlik, ki ustvarjajo nezaupanje.

Te dni mi je pisal neki mali posestnik. Tožil mi je, kako hudi so časi, kako kriza tišči, kako malo je denarja itd. Dve strani rokopisa, dve strani tožbâ o njegovih zasebnih rečeh. Upal se mi je kakor dober prijatelj prijatelju in mi v velikih črtah orisal svojo bedo in gorje. Podal mi je bilanco svojega denarnega prometa v zadnjih štirih letih. In prav se mi zdi, da te podatke razkrijem široki javnosti.

Leta 1931. je znašal njegov dohodek Din 3.200·— ali Din 267·— na mesec,

leta 1932. je znašal njegov dohodek Din 1.308·— ali Din 109·— na mesec,

leta 1933. je znašal njegov dohodek Din 1.250·— ali Din 104·— na mesec,

leta 1934. je znašal njegov dohodek Din 1.116·— ali Din 93·— na mesec.

In s tem zaslužkom mora prehraniti tričlansko družino in mora kupiti ves živež razen krompirja, malo fižola, zelja in solate. Če to gledamo z našega mestnega stališča, se nam zdi neverjetno, skoraj nemogoče. Da, na kmetih je danes res obupno.

Primer, ki sem ga gori navedel, je samo eden izmed mnogih, eno pisano od mnogih, ki mi jih pišejo prijatelji iz vse Slovenije. Res: če me kdo denarja, ga jim ne morem dati. Če me prosijo službe ali dela, ga jim prav tako ne morem dati; toda če se obrnejo name za nasvet, jim od srca rad postrežem, če le morem.

Ondan sem se vozil v vlaku z neko vaško učiteljico. Pogovor je sam od sebe prišel na iste reči, kakor jih gori omenjam. In učiteljica mi je naslikala vas v njeni pravi, le prežalostni sliki.

— Na kmetih je obupno, mi je rekla. Ljudje nimajo denarja, nimajo zaslužka in si ne morejo nabaviti niti najpotrebnejših reči za vsakdanje življenje. Dostikrat nimajo denarja niti za sol. Toda, je ugotovila moja sopotnica, otroci se rode venomer. V svoji vasi n. pr. poznam neko 26 letno ženo. Če bi jo videli, bi rekli, da jih ima vsaj 40. Vsa zgarana je, trudna in izžeta. Omožila se je pred 6 leti, nekako takrat, ko sem prišla v vas za učiteljico. Od takrat je rodila šest otrok. Vsako leto po enega. Toda videti bi morali, kako so ti otroci oblečeni! Krpa pri krpi, same krpe, tisoč šivov, tisoč vbodov s šivanko, tisoč vzdihov... Tisoč solz se je prelilo nad temi ubogimi hlačkami, suknjiči in krili...

Zadnjič sem pa govoril z uglednim ljubljanskim trgovcem. In rekel mi je:

— Dokler ne bosta kmet in delavec imela denarja, ga tudi mi trgovci ne bomo imeli in nihče drugi. Od leta do leta je slabše na kmetih, slabše pri delavcih, zato pa tudi v mestu. Dokler se pri njih ne obrne na boljše, se tudi pri nas ne bo.

Prav je povedal ta trgovec. Mesto je odvisno od vasi, vas pa od mesta. Na žalost to le preradi pozabimo.

Haka.

Če pride mlad Američan v Pariz

Doživljaji mladega in nepokvarjenega slikarja na Montmartru. — Maščevanje zavrnjene lahkomiselnice. — Zmaga prijateljstva in ljubezni

(NL) Pariz, februarja

Dick Candy je bil z dušo in telesom slikar. Doma je bil iz neznatnega ameriškega mesta. Tam si je na neki slikarski razstavi priboril razpisano nagrado: mesec dni brezplačnega študiranja v Parizu. Dick skoraj ni mogel verjeti, da je učakal tolikšno srečo: že od nekdaj je bila njegova največja želja, da bi mogel vsaj za nekaj tednov v Pariz, mesto svojih sanj. Če se bo v Parizu dobro izkazal, so mu pa obljubili, da bo lahko še dalje tam ostal.

Vzlic svojim pet in dvajsetim letom je bil Dick Candy, kar se življenja tiče in njegovih skušnjav, še naiven otrok. Še nikdar dotlej ni prišel izza zidov svojega malega rojstnega mesta. V Parizu se je nastanil na Montmartru, v središču vsega umetniškega življenja. S svojimi tovariši z akademije se je kaj kmalu seznanil in sprijaznil; med njimi je srečal nekaterega dobrega tovariša in ljubeznivo tovarišico. Prebijal je z njimi večere, vesel je bil in poln vedrih misli o bodočnosti — pri tem je pa v svoji zasanjanosti popolnoma izpregledal porogljivi nasmeh, ki so si ga prijatelji privoščili za njegovim hrbtom na rovaš njegove naivnosti.

Štirinajst dni po prihodu v Pariz so ga nagovorili, da naj priredi pozdravni večer v svojem ateljeju. Dick si ni nič slabega mislil in je rade volje pristal. Povabil je na večer več prijateljev in tovarišic. Ker je bil pa sam precej neizkušen, je prosil nekega tovariša, naj on poskrbi vse potrebno, in mu je izročil večji znesek. Seveda mu je dal mnogo več, toda dični prijatelj, Robert Carrière po imenu, je meni nič tebi nič vteknil polovico izročenega denarja v lastni žep.

Tisti večer se je Dick seznanil z mlajšo tovarišico, ki je ni še nikdar videl. Veseljaški slikarji so jo krstili za »svetnico«. Toda Ninette Collinova je bila le zato tako resna, ker ji je bila umetnost resna reč. Denarja pa res ni marala lahkomiselno razsipati, kakor so delale njene tovarišice, ki se niso menile za učenje, temveč so rajši zapravljale čas s svojimi »prijatelji«.

Te tovarišice so kajpada Ninetti zavidale, da je imela več uspeha kakor one; že dvakrat je za svoje slike dobila nagrade, one pa nič. Ni čudo; kdo bo pa kupoval malomarno tjavendan zmazane slike, ki hočejo biti moderne, pa so samo strašansko prazne, brez glave in brez srca.

Tisti večer sta se našli obe sorodni duši, Dick in Ninette. Večer je izprva potekal prav prijazno in veselo, toda čim bolj se je bližala polnoč, tem bolj je postajala družba razposajena. Dicka je ponašanje njegovih pijanih tovarišev začelo odbijati. Vse veselje za prireditev ga je minilo. Ni mogel razumeti, kako se more človek tako opiti, če mora biti vendar drugi dan že koj zjutraj spet pri delu.

*

Tisti večer je Dicka nekoliko streznil in ohladil njegovo razmerje do tovarišev na akademiji. Prišel je bil v Pariz, da bo delal, ne pa da se bo samo zabaval in hitel od veselice do veselice, nato pa s tresočo se roko in pijan zmazal kakšno sliko, da je živ krst ne bo maral. Ne, Dick ni bil takšen.

Slika, ki jo je mislil razstaviti, je že zdaj zbujala splošno radovednost. Saj so njegovi tovariši vedeli, da je mladi mož najbolj nadarjen med njimi. Toda Dick je svojo sliko skrbno skrival pred vsiljivimi očmi.

Med njegovimi tovariši je bila tudi neka Mona Dorréjeva, že starejša slikarica, ki si je vtepla v glavo, da mora Dicka dobiti v svoje mreže. S spretnim našminkanjem ji ni bilo težko utajiti najhujša leta. Nekega dne se je tako skrivaj splazila v njegov atelje in ga presenetila z zapeljivo izrezano toaleto. Ko je Dick prišel domov, je stopila k njemu in ga prosila, naj bi jo naslikal, češ da ji neki glas pravi, da bi z njeno sliko dosegel velik uspeh.

Toda Dick je bil že dosti slišal o Moni Dorréjevi in o njeni pokvarjenosti. Ne, ne utegne, ji je odgovoril kar odkrito.

Tedaj se je Mona na mah izpremenila. Njen poslikani obraz se je spačil od besa in togote. Obsula ga je z najgršimi besedami, kar jih pozna pariški montmartrski žargon. Pokazala se je, kakršna je bila v resnici; slikarska priležnica. Beseda »maščevanje« je bila poslednja, kar je Dick slišal iz Moninih ust, ko je zaloputnila za seboj vrata njegovega ateljeja.

*

Mesec poskušnje je šel h koncu. Začela se je velika razstava. Na njej se je imela odločiti nadaljnja usoda Dicka Candyja. Toda Dicka ni bilo strah. Prepričan je bil, da njegova slika mora uspeti. Krstil jo je »Pomladno srečo«. Za model mu je stala Ninette Collinova — seveda samo v duhu. Naslikal jo je zgolj po spominu. S to sliko si je hotel osvojiti tudi njeno srce. Še zdaj, tik pred razstavo, je ni maral pokazati svojim prijateljem. Šele na razstavi naj bi jo videli. Dick se je namreč bal spolzkih in porogljivih pripomb svojih tovarišev.

Zvečer pred velikim dnem je Dick svojo sliko skrbno zavil in pripravil za drugi dan. Potlej je šel iz ateljeja. Ni slutil, da je Mona Dorréjeva čakala prav tega trenutka, da se je s ponarejenim ključem splazila v atelje. Tiho in oprezno je sliko spet odvila. Prvi mah je vsa zmedena obstala. Nekaj ji je reklo, da ta slika prekaša vsa dela njegovih tovarišev. Da, to delo bo Dicku Candyju pripomoglo k zmagi... ha, ha, če ne bi bilo nje, Mone Dorréjeve... če ne bi bilo njenega maščevanja!

V nekaj sekundah je bilo njeno hudobno delo opravljeno. Nato je sliko spet skrbno zamotala, jo postavila tja, kjer je bila poprej, in se splazila iz hiše.

Časniki so bili drugi dan polni ocen in kritik o razstavljenih delih. Le o sliki mladega Američana Dicka Candyja so bili vsi edini: en sam ogorčen krik in prezirljiva obsodba je bila ocena njegove podobe. Le kako se more predrzniti, da takšno sliko sploh pošlje na razstavo!

Dick ni razumel. Kritika ga je ubila. Šele iz časnikov je izvedel, kakšna perfidnost se mu je bila zgodila; priobčili so namreč fotografski posnetek njegove slike. In na klišeju se je videlo, da ni vsa slika nič drugega kakor en sam zmazek; podpis pod njo — »Pomladna sreča« — se je bral kakor norčevanje iz občinstva.

Dick Candy je bil na tleh. Njegove kariere je bilo konec. Kakor v sanjah je pobral kovčeg, s katerim se je bil pripeljal v Pariz, in brez besede zapustil atelje.

Dve uri nato so ga našli s prestreljenimi prsi. Toda mladi Američan ni bil mrtev, le nevarno se je bil obstrelil. In ko se mu je bledlo od vročice, je nevede izdal vse, kar je bilo potrebno, da rešijo njegovo poteptano čast.

Ko so tri tedne nato prišli Ninette in dva najboljša prijatelja po Dicka, so mu hkratu izročili tudi izjavo Mone Dorréjeve, da je ona tista, ki je iz maščevanja zmazala njegovo sliko, samo zato da bi Dick Candy propadel.

Toda zato si je mladi Američan na prihodnji razstavi priboril s sliko »Ljubezen in sovraštvo« ne samo nagrado za nadaljnjo izobrazbo, temveč tudi Ninettino srce.

Umor s kačo

Pokvarjenost velemestne družbe: svojo lepo mlado ženo ubil na strahoten način s strupeno kačo — samo da se polasti zavarovalnine

(MG) V ameriških časnikih beremo: V enem izmed najodličnejših newyorških okultističnih klubov se je pripetil skrivnosten umor. V tem klubu so se imele navado shajati ugledne osebnosti iz newyorških krogov. Eden teh večerov je bil posvečen klicanju duhá, ki so ga že večkrat zaman skušali priklicati: duha nekega mladega moža, Freddyja Cobblerja, ki so ga pred nekaj meseci obdolžili, da je umoril svojega tekmeca. Takrat so ga obsodili na smrt in ga tudi res usmrtili: končal je na električnem stolu. Toda po usmrtitvi so se pojavili pomisleki zoper razsodbo, in omenjena spiritistična družba si je zadala nalogo, da povpraša pokojnikovega duha, ali je res umoril svojega prijatelja ali ne.

Uvod tem klubskim večerom je bilo zmerom kramljanje o duhovih. Ko je tako nastalo pravo razpoloženje, se je vsa družba med skrivnostnimi ceremonijami odpravila v posebno »duhovno dvorano«; le-ta je bila, kakor zahtevajo spiritistični predpisi, ogrnjena v skrivnosten somrak. Udeleženci teh seans so prihajali bosonogi v mogočno dvorano; tako je veleval hišni red.

Tudi tisti večer se je vršilo klicanje duhov kakor po navadi. Toda iznenada, sredi skrivnostnega rokovanja glavnega klicalca duhov, je ena izmed udeleženk, 24letna žena grofa Geertyja, znana newyorška lepotica, strahovito vzkriknila, nato pa presunljivo zaječala in se zgrudila na tla.

Vse to se je odigralo tako naglo, da so se udeleženci spiritistične seje zavedli šele tedaj, ko je mlada žena že ležala na tleh. Brž so privili luč in nesli grofico Geertyjevo na zofo. Tam jo je pregledal zdravnik. Toda ugotoviti ni mogel drugega kakor smrt. Vse je kazalo, da jo je zadela srčna kap.

Okultisti so bili pa drugačnega mnenja: trdili so, da je grofico umoril Freddyjev duh. A policija se s takšno pojasnitvijo kajpada ni mogla zadovoljiti. Odredila je mrliški ogled trupla in tedaj so ugotovili, da je grofica podlegla nekemu strupu — kateremu, zdravniki sami niso vedeli.

Kmalu nato je prišlo na dan, da je bil grof Geerty zavaroval svojo ženo komaj štirinajst dni pred njeno smrtjo za 500.000 dolarjev (skoraj 25 milijonov Din). Zavarovalnici seveda ni šlo v račun, da bi plačala tolikšno zavarovalnino, in zato je še sama najela detektive, da so skupaj s policijo skušali priti skrivnostni zadevi do dna. Tako so pred vsem temeljito prebrskali grofovo preteklost in sedanjost in izračunili, da ima grof velikanske dolgove — prav toliko, da bi jih z zavarovalnino lepo pokril.

To je policiji zadoščalo, da je šla in v grofovi odsotnosti preiskala njegovo vilo. In tedaj so zagledali v neki skrivni sobi veliko kletko in v njej šest majhnih, a zato tem nevarnejših tropskih kač. Vzeli so jim strup iz žlez in potem preiskali še kri mrtve grofice. In glej: oboji strup je bil isti. Ko so nato še enkrat temeljito pregledali truplo, so našli tudi stvarni dokaz: drobceno rano pod desnim gležnjem.

Grofa Geertyja so aretirali. Obtožnica mu očita, da je v somraku pritisnil v spiritistični dvorani svoji ženi kačo ob nogo, da jo je uklala.

Obtoženec seveda taji. Sodno preiskavo pričakuje ameriška javnost z veliko napetostjo.

Lady Helen Steward,

najlepša angleška markiza, je 23 letna hči markija Londonderryja; o njej so pisali, da se je zaročila s sinom bivšega španskega kralja Alfonza, princem Juanom, sedanjim angleškim častnikom

Strašen zločin na Japonskem

Še danes nerazčiščena tragedija male Angležinje

(FE) London, februarja.

Blizu Mutsumote na Japonskem stoji velika vas Takajama. V Mutsumoti najbolj cvete tekstilna industrija; za to ima posebne zasluge neki angleški inženjer, izreden strokovnjak škotske šole in na vsem Japonskem priznana kapaciteta, John Blackburne po imenu. Ta angleški strokovnjak se je preselil v Mutsumoto z vso svojo družino, to je z očetom, materjo in majhno hčerko. Vsi so se tu na Daljnem vzhodu prav dobro počutili, zlasti takrat, kadar so v razkošnem avtomobilu delali izlete v prekrasno okolico mutsumotsko.

Nekega dne se je inženjer John Blackburne odpeljal s svojo malo družino v vas Takajamo. Svoj šotor so si razpeli tik za vasjo. K njim so radovedno prihajali japonski otroci in sklepali prijateljstvo s svojo malo angleško tovarišico, ki je že prav lepo govorila japonski.

Vse je bilo lepo in nič ni kazalo, da se pripravlja k nesreči. Takrat se je pa nepričakovano prikazal pred šotorom neki grozno pohabljen mož in prosil miloščine. Pohabljenec je imel strahovito zvite ude in strašno spačen obraz, drugače je bil pa mož orjaške rasti in moči.

Iz gruče otrok je udaril strahovit krik: Japonke, ki so se bile prišle igrat s hčerko inženjerja Johna Blackburna, so se še bolj prestrašile kakor mala Angležinja. Oče je zaslutil veliko nevarnost in je hlastno prihitel proti kraju, od koder je zaslišal krik. In zagledal je prizor, ki mu je oledenil kri v žilah: pošastni pohabljenec je bil njegovega otroka podrl na tla. Kakor iz uma je planil oče naprej, odrinil pohabljenca proč, nato je pa vzel otroka v naročje in ga odnesel v avtomobil.

Pohabljenec ni nič rekel, tudi upiral se ni, ko mu je oče iztrgal svojo hčerko iz rok. Le režal se je, da je bilo človeka groza.

Od tistega dne se ni inženjer nikdar več peljal s svojim otrokom v Takajamo. Minevali so dnevi, minili so tedni. Nihče ni več mislil na strašni doživljaj v Takajami. Tudi otrok sam ne, tem manj, ker pač ni slutil, zakaj ga je pohabljeni orjak napadel.

Toda ono strašno, kar je imelo priti, je prišlo. Nekega dne so našli dekletce mrtvo na njivi v bližnji okolici Mutsumote. Policijski pes, ki so ga spustili po njenem sledu, je kazal pot v kočo onega pohabljenca. Policija ga je aretirala in sodišče ga je obsodilo na smrt. V začetku tega meseca so ga usmrtili.

Toda strahovitega zločina morilec ni priznal, čeprav so bili dokazi na dlani. Saj so ga ljudje skoraj dan za dnem opazovali, kako se klati okoli hiše inženjerja Blackburna, kako preži na nesrečno dekletce, kadar se je igralo na vrtu pred hišo.

Kako in kdaj je storil svoj strahoviti zločin, bo pač za zmerom ostalo nepojasnjeno, ko sta mrtva oba, morilec in njegova žrtev.

O, te tujke!

»Kaj pa počne vaš sin v mestu, gospa Griža?«

»O, njemu gre zdaj prav dobro, ima prav lepo službo. Pisal mi je, da je zdaj nevrastenik.«

Žena ima pravico do materinstva

Tragedija mlade zakonske žene, ki si je zaman želela otroka

(MI) Dunaj, februarja

Večno, neizpolnjeno koprnenje po materinski sreči — to je vzrok tragičnega konflikta, ki je strl zakon gospe Marije. Zakon, ki se je zdel, da je sklenjen pod tako ugodno zvezdo, da mu pač nihče ne bi napovedal takega žalostnega konca.

Dvajset let je bilo Mariji, ko je vzela šest in štiridesetletnega Mihaela W. Doma je bila iz ubožne rodbine in se je dotlej le s težavo preživljala; ko se je poročila, je bila trdno prepričana, da se ji je izpolnil sen o srečni, tihi domačiji. Njen mož ji bo zagotovil neskrbno življenje, saj ima dobro trgovino. Toda med vsemi željami, ki si je Marija obetala njih izpolnitev v svojih sanjah pred poroko, je bila želja po materinstvu največja. Po cele ure je gledala igrajoče se otroke in smeh teh malčkov ji je zvenel v ušesih kakor rajska godba.

Toda ravno glede tega je imela Marija doživeti hudo razočaranje. Zakaj mož ni imel za njeno željo po materinstvu prav nič razumevanja; pri sleherni priložnosti se je izgovarjal, da se čuti prestarega, da bi mogel še vzrediti otroka in ga spraviti do kruha. Zato sta se zakonca neštetokrat hudo sporekla.

Gospa Marija je zaradi te prisiljene osamljenosti čedalje huje trpela; brez otroka se ji je zdelo življenje prazno in pusto, nevredno življenja. Nekega dne so jo našli v spalnici zastrupljeno. Odpeljali so jo brž v bolnico, toda minilo je teden dni, preden se je vsaj kolikor toliko opomogla. Njenega moža ta čas niti enkrat ni bilo v bolnico; njegovo razmerje do nje je bilo od tistih dob še mrzlejše kakor prej.

Tako je teklo to za oba nesrečno življenje dalje, dokler ni prišlo, do česar je moralo priti: do ločitve. Toda sodnik je v razsodbi o razporoki izrečno poudaril, da ima omožena žena pravico do materinstva. Če mož svoji ženi želje po otroku noče izpolniti, je to popolnoma zadosten razlog za ločitev. Izgovor, da kot »mož v letih« ne mara imeti otroka, mu daje za to stališče prav tako malo pravice kakor sklicevanje na to, da je že pred poroko povedal svoji bodoči ženi, kakšno je njegovo stališče v teh stvareh. A tudi če bi se bila zakonca tako dogovorila, pravno to ne bi držalo. S sklenitvijo zakona prevzameta oba zakonca medsebojno dolžnost bodočega očetovstva in materinstva; tej dolžnosti, je sklenil sodnik, se zoper voljo svojega sozakonca nihče ne more odpovedati, če nima tehtnega vzroka.

Vojvodinja in bolha

Kaj se zgodi, če gospoda prisostvuje predstavi boljšega cirkusa

(HE) Sredi preteklega stoletja je potoval po Evropi Bartolotti, znameniti lastnik boljšega cirkusa. Ustavil se je tudi v nemški kneževini Schwarzburg-Rudolfstadtu. Na prestolu te kneževine je takrat sedel vojvoda Schwarzburg. Vladar je Bartolottija ljudomilo povabil na dvor, da razkaže njemu in vojvodinji umetnije svojega prečudnega cirkusa.

Vojvoda in njegova žena sta z velikim zanimanjem opazovala produkcije majcenih živalc; neverjetno, kako jih je Bartolotti zdresiral. Vodja boljše družine je bil neki velik samec; Bartolotti ga je krstil za »generala«. In glej, nenadoma je ravno »generala« zmanjkalo!

Prav takrat je vojvodinja presunljivo zavrisnila. Oblečena je bila v tenko letno obleko; »general« ji je bil skočil za vrat in se ji nespodobno izgubil pod obleko.

Vojvodinja je kričala in vpila, vsa obupana, da je »nalezla« bolho. Prihitele so spletične in jo odpeljale v njeno sobo, da jo preoblečejo in ujamejo predrznega bolhača. Bartolotti se je prestrašil, da ne bi imel kakšnih neprijetnosti; razen tega mu je bilo pa tudi žal »generala«, zvezdnika njegovih bolh. Vojvoda sam se je ves čas imenitno zabaval...

Sobarice so dobile nalog, da morajo nesnago živo ujeti. In res se jim je posrečilo. Po desetminutnem iskanju je ena izmed sobaric prinesla Bartolottiju živo bolho. Cirkuški lastnik jo je vzel med svoje strokovnjaške prste, si jo dobro ogledal, nato pa vzkliknil neprijetno presenečen:

»Saj to ni ‚general' — to ni moj bolhač...«

Zdaj šele je udaril vojvoda v pravi grohot. V svoji škodoželjnosti in hudobnosti je kar užival, ker se je pokazalo, da ima tudi njegova žena... svoje lastne, originalne bolhe — čeprav je vojvodinja.

Bartolotti je odšel iz Schwarzburg-Rudolfstadta s polno mošnjo zlatnikov. Dobil jih je od vojvode, ker se mu je hotel izkazati hvaležnega, da mu je priskrbel toli imenitno zabavo.

General Čangkajšek, reformator Kitajske

Zgleduje se po Kemalu, preroditelju Turčije

(CC) Kitajska vlada v Pekingu je pred kratkim izdala nove, zelo stroge določbe. Vse kaže, da bi general Čangkajšek hotel postati kitajski Kemal.

Najnovejša kitajska zakonodaja globoko posega v socialno, versko in rodbinsko življenje Kitajcev, ker odklanja njihove tisočletne navade in običaje. Tako na primer si mora dati vsak Kitajec v roku treh mesecev odstriči kito. Kdor tega ne bi storil, bo po tej naredbi strogo kaznovan.

Tudi kitajskim ženskam zakon grozi, če si ne bodo v istem roku »razvezale« svojih nog; saj je znano, da si Kitajke na vse mogoče načine prevezujejo in stiskajo noge, samo da so videti manjše.

Prav tako si Kitajke ne bodo smele več tesniti prsi. In naposled je urad za splošno blaginjo in javno varnost v Pekingu izdal še tele določbe, ki veljajo deloma za ženske deloma za moške:

1. dolžina ženskih oblek ne sme segati do stopal.
2. Ovratnik na plaščih ne sme biti tako visok, da bi zakrival obraz.
3. Pod kratkimi oblekami je treba nositi spodnje krilo; katera ga noče, mora imeti pa gornje krilo tolikšno, da ji sega pod koleno.
4. Ženska krila ne smejo biti preozka čez život.
5. Hlače morajo segati pod koleno. To pa ne velja za tiste, ki opravljajo telesna dela.
6. Tudi še tako kratek plašč mora segati pod koleno.
7. Še tako kratki rokavi morajo segati čez komolec.

Kitajskim ženam je dovoljena noša evropskih oblek, a tudi te obleke se ne smejo pretesno oprijemati života.

Ženske z ostriženimi lasmi si ne smejo pustiti rasti daljše lase; lasje jim ne smejo padati na ovratnik. Ženske ne smejo hoditi na cesto v pidžamah in sandalah.

To odredbo so dobili vsi krojači, da se bodo po njej ravnali. Kdor bi jo kršil, bo kaznovan.

Kraljica kitajskega dela Londona

Dama s skrivnostnimi očmi, ki trepetajo pred njo tudi najhujši hudodelci v najbolj razvpitem londonskem predmestju

(DD) London je prav gotovo najskrivnostnejše mesto na svetu. To sicer ni čudno, saj je največje mesto, ki ga premoremo pod solncem: več ko pet milijonov duš šteje, brez predmestij.

V London prihaja vse in od vsepovsod, moški in ženske vseh narodnosti, barv in postav, pošteni ljudje in goljufi, ničvredneži in zločinci. Ne Newyork ne Pariz se ne moreta tako s tem postavljati kakor angleške prestolnica.

Samo londonska policija, slavni Scotland Yard, ki mu med sto zločinci komaj eden uide, pozna vse skrivnosti središča in predmestij v večno, gosto meglo zavitega Londona. Edini, ki časih vedo več ko policija, so londonski časnikarji. Časih odkrijejo čudne in prav posebne skrivnosti. Sicer pa, London je vendar domovina slavnega detektiva Sherlocka Holmesa.

Pred tri in dvajsetimi leti je prišla v London neznana deklica, dvanajstletna Mae. Prišla je iz rodne vasi v worcesterski grofiji, ki jo Angleži cenijo zaradi sladkih sadnih mezg in odličnega sira. Prišla je sama, drobcena in nebogljena in brez denarja. Napotila se je brez načrta in brez vodstva v kitajski okraj in našla v neki pralnici dobro ženico, ki ji je dala službo. Kmalu je kot raznašalka zlikanega perila spoznala marsikatero »težko« skrivnost in se privadila kitajskemu narečju rumenokožih Londončanov. Komaj se je dodobra seznanila z vsem, kar je v kitajskem predmestju zanimivega, skrivnostnega in važnega, se je poročila z nekim mistrom Flackom. Najela sta neko mornarsko gostilno, ki jo uspešno vodita še današnji dan.

Tistikrat je bila prav njihova ulica središče tihotapcev in shajališče kadilcev mamil, zločincev, tolovajev, razbojnikov in trgovcev z dekleti. Zlasti je cvetela trgovina z dekleti. Gospa Flack si je dejala, da mora postati gospodarica v tem strahotnem predmestju.

Lepo Mae so poznali vsi. Kitajci so se prepričali, da gre tej ženi vse zaupanje, hkratu so pa videli, da jo morajo spoštovati, da se je morajo bati. V njeno krčmo niso prihajali samo Kitajci, prihajali so vse pogosteje Nemci, Skandinavci in vsi drugi mornarji, ki so križarili širom vseh morij sveta. Mae Flack je kmalu v dušo spoznala svoje goste. Postala je odločna, hrabra in neustrašna. Nikoli ni nosila pod predpasnikom male pištole, nikoli ni klicala policije, kadar so se zagoreli fantje sprijeli. Vsak spor je uredila sama. Njeno orožje so bile njene žareče oči. Globoko iz jamic svojega bledega jutrovskega lica je zapičila svoj ostri pogled v razgrajače in nemirneže. In v hipu so se povesile razdražene in vroče glave, uklonile so se volji lepe Mae Flackove.

Dogodivščin te krčmarice je nešteto. Svojo moč je preskusila prvič, ko sta se sprijeli dve sprti kitajski organizaciji. Stepli so se na žive in mrtve, zaušnice so padale kar vsevprek. Kitajci so pa za zaušnice najobčutljivejši; ubiti se dado rajši nego oklofutati. »Tonga št. 1« je bila prisegla maščevanje. V temnem ozkem hodniku so člani tepene »tonge« pričakovali svoje nasprotnike. Tedaj se je lepa Mae ojunačila in planila med nje. Prijela je oba nasprotniška glavarja za suknjiča in ju odvedla kakor backa v svojo sobo. Nato je poklicala noter še vse ostale.

Že čez nekoliko minut sta se nasprotniška tabora pobotala. Poglavarja sta si segla v roke in odšla v prijateljski slogi vsak po svoji poti. Tisti dan je zaslovela Mae v vsem kitajskem predmestju. Od tistih dob je ona urejala vse spore, sodila je modreje in popustljiveje od vseh sodnikov.

Pred nekaj leti so se sprli nemški mornarji z neko kitajsko organizacijo. Na ulicah so postavili prave pravcate barikade, kitajske hiše so bile pa polne orožja, kakor vojna skladišča. Policija ni imela dovolj moči, da bi se vmešala v ta hudi spor. Gospa Mae je nekaj časa zamišljeno zrla te priprave, h koncu se je pa odločila, da sama prepreči prelivanje krvi. V spremstvu enega samega policijskega agenta je hitela iz ulice v ulico, dokler ni našla poglavarja kitajske organizacije. Pogledala je sirovemu možu ostro in globoko v oči, prijela ga je za nadlehti in ga stresla kot fantalina. Očitala mu je nehvaležnost in neubogljivost.

»Takoj moraš ukazati, da boj prenehal« mu je zagrozila bela kraljica.

Kitajec je pobesil glavo, roke so mu mahedravo padle pred trebuh. Splazil se je kakor polit pes in spotoma vsakemu poedincu ukazal, da prenehajo streljati. Čez dobrih pet minut je v kitajskem taboru onemela poslednja puška.

Gospa Mae se je medtem podala k Nemcem in jim zapovedala, naj se umaknejo. Strašni boj je kakor po čudežu mahoma prenehal. Mae se je smehljaje se poslovila od policijskega agenta:

»Zdaj mi vaše posredovanje ni več potrebno! Hvala!«

*

To je le nekaj znamenitih dogodivščin lepe kraljice Mae. Poleg tega je bela kraljica opravljala še vse plemenitejše naloge. Leta 1914 so na stotine Kitajcev obsodili na dolgoletno ječo zaradi tihotapstva opija. Njihove žene so ostale same, marsikatera izmed njih je imela po več otrok, marsikatera je dojila svoje nebogljenče na izsušenih prsih. Kitajske žene, ki ostanejo brez nadzorstva, zaidejo zvečine v globoko blato nemorale. Gospa Mae je združila te žene pod svojim okriljem, varovala jih je in jim pomagala.

Današnji dan se zatekajo k njej nedorasli otročiči, ki jih starši poženo na cesto, žene, ki so jim može pozaprli, bolniki in zločinci vseh vrst in narodnosti, propadli tipi, do oči oškropljeni s krvjo svojih nedolžnih žrtev.

Gospa Mae Flackova ne odreče nikomur pomoči, vsakomur posuši solze, vsakogar nasiti in napoji, kdor je jedi in pijače potreben.

*

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Ustrežljivi redar

(GL) London, februarja.

Nekdo je hotel nekoč vsaj za eno noč v zapor in je zato napravil neumnost; želja se mu je izpolnila. Takšne zgodbe smo že dostikrat brali. Zdaj se je pa nekemu mlademu londonskemu redarju pripetila ljubka zadevica, kakršna se ne dogodi vsak dan.

Patruljiral je ponoči o pol dveh po Oxfordski cesti v zapadnem delu Londona, ko je nenadoma zagledal dve zali in krepki dekleti, kako jo mahata naravnost proti njemu.

»Dobro jutro!« ga pozdravita gospodični.

»Dobro jutro!« odzdravi redar. Njegovo vajeno oko je takoj spoznalo, da ima opravka z dvema spodobnima dekletoma; najbrže si hočeta privoščiti šalo z njim. Prihodnji trenutek je že mislil, da je prav zadel, zakaj večja od obeh mu je rekla: »Ne veva, kam bi šli.«

»Zakaj pa ne gresta domov?«

»Ker ga nimava. Prišli sva s Škotskega, da dobiva kakšno službo v Londonu. Brez denarja sva in v mestu ne poznava žive duše. Kaj naj storiva?«

Mladi redar malo pomisli, potlej jima pa svetuje, naj se obrneta na Armado izveličanja ali pa na zavetišče za nezaposlene.

»Hvala, to pa ne,« odvrneta deklici.

»To že ne bo za nas. Priskrbite nama rajši kje drugod kakšno posteljo in malo za pod zobe.«

»Prav žal, a tudi jaz v Londonu ne poznam žive duše.«

»Kaj bi pa bilo, če bi vrgli kamen v okno tamle nasproti?« vpraša podjetno starejša. Kakor se je pozneje pokazalo, ji je bilo Catherine ime.

Mlademu redarju od groze vsa kri izgine z obraza.

»Za božjo voljo, samo tega ne!« zavpije. »Takale zlatarska izložbena okna so zelo draga; razen tega bi še meni osebno škodovali, ker je moja naloga, paziti na to okno. Nekaj drugega bi vama lahko svetoval. Aretiral vas bom, ker sta brez legitimacij; tako bosta prišli vsaka do svoje postelje in do izdatne večerje — jutri zjutraj pa lahko povesta policijskemu sodniku svojo istorijo.«

Deklici sta bili s tem na moč zadovoljni. Rekli sta redarju, da je »prefrigan dečko«, in sta mu prav radi sledili na stražnico.

Drugo jutro sta morali pred policijskega sodnika; povedali sta mu svojo zgodbo. Sodnik jima ni niti preveč zameril, še smejal se je z njima vred, da se jima je šala tako imenitno posrečila. Potem jima je pa dal naslov nekega ženskega društva, ki je pogumnima dekletoma še tisti dan našlo službo.

Velemestni kriminalni koledar

Vsak mesec je v znamenju drugih hudodelstev, drugih prestopkov, vladar vsega leta je pa bojeviti Mars

(II) Dunaj, februarja.

Kadar kdo po naključju zaide na tukajšnje okrajno sodišče in prisostvuje celo dopoldne razpravam, doživi dosti zanimivega. Svojih dvajset razprav odpravijo v tem času, akti se kupičijo na sodnikovi mizi, zakonske iznevere se vrste za avtomobilskimi nesrečami, telesne poškodbe z izvršbenimi aferami, razžalitvami časti, sleparijami itd. — pisana raznolikost paragrafov obvladuje ozračje razpravne dvorane, v čakalnici in po hodnikih se pa gnete pestra zmes vseh mogočih človeških tipov. In vendar se da tudi v tej na videz čisto nepravilni mnogostranosti dognati neka zakonitost, neka čisto določna periodičnost. Prav tako kakor stoji vsak mesec v znamenju svojega ozvezdja, se da tudi pri pravosodju ugotoviti zanimivo dejstvo, da daje zmerom ista skupina hudodelstev in prestopkov posameznim mesecem svoj pečat.

Tako na primer stoji januar, da kar ostanemo pri naši zvezdoslovski primeri, v znamenju »Strelca«. Ker traja rok od policijske prijave pa do razprave na sodišču navadno mesec dni do dva meseca, pridejo ta mesec na dnevni red novembrski delikti, to je iz istega meseca, ki ga vlada ravno »Strelec«. Na dnevnem redu so prestopki divjih lovcev, nepreviden ravnanje z orožjem, poškodbe na lovu itd. Potepuhi se takisto v teh mesecih iz strahu pred zimskim mrazom pritepo v mesto. Na repertoar januarskih razprav prideta torej tudi beraštvo in potepuštvo.

Meseca februarja se začne sezona veseljačenja. Pred vsem pridejo na vrsto silvestrovanja z raznimi neprijetnimi, na policijskih komisarijatih končujočimi se epilogi.

Meseca marca, ko jamejo zunaj prvi žarki pomladnega solnca tajati sneg, se na sodišču zimski sport — šele začne. Takrat slišite vse povsod o zlomljenih »dilcah« in kosteh, o izletnikih, ki se jim je tako mudilo, da so »pozabili« plačati v planinski koči, o podlasicah, ki kradejo naprtnike smučarjem, itd. itd.

Nekaj tednov po pepelnični sredi, v aprilu, prikoraka v sodno dvorano princ Karneval. Dogodi se, da rodi kakšna »šala« hude posledice, ki naprtijo duhovitemu šaljivcu tožbo na ramena, bodisi zaradi ogražanja varnosti ali pa zaradi dejanske poškodbe. Bitke s steklenicami in kozarci v predmestnih krčmah, galantne pustolovščine po mestnih kavarnah in barih, razni incidenti v separejih in hotelih — evo, to so predmeti aprilskih razprav.

Potem pride ljubezni mesec maj. Park pred sodnim poslopjem se je odel v lepo mlado zelenje, toda znotraj, v sodni dvorani potekajo razprave dosti resneje in trezneje. Tam namreč delajo še zmerom bilanco predpusta. Neredki nakupi, ki so si jih ljudje privoščili zaradi princa Karnevala, na obroke in z izgovorjeno lastninsko pravico, so morali pozneje romati po izhojeni poti v zastavljalnico. Posledica je kajpada ovadba zaradi poneverbe. Tatvine koles in osleparjenje taksijskih šoferjev so neobhodne posledice prvih izletov v prebujajočo se naravo.

Nežne vezi, ki jih ta ali oni sklene v predpustu in utrdi v mesecu ljubezni, dožive kaj rade svoj bridki razplet v juniju: v ovadbi zaradi posiljenja.

Meseca julija je pa bolj dolg čas. Razpravljalni dnevi postajajo redkejši, pravica gre na počitnice...

Tudi avgusta se malo dogaja. Sem pa tja kakšna nesreča v hribih, potepuhi, ki se morajo zagovarjati zaradi zastonjkarstva na železnici, in berači — drugače pa dan za dnem ista slika: upor proti izvršbi, pokvarjen živež in nešteto prestopkov zoper čast.

September je izrazit sportni mesec. Poletna vročina stopi marsikateremu nogobrcašu v glavo, in tako se epilog na zeleni trati neodločenega dvoboja kaj rad odigra... na sportnem igrišču v sodni dvorani.

Sredi septembra je konec letoviščarske in kopalne sezone. Tako pridejo kratkoživi poletni flirti in pripetljaji med kopanjem in večernim sestankom pred sodnika meseca oktobra v obliki tožb zaradi zakonske iznevere.

November se brez pomembne izpremembe priključi oktobru. Sem in tja kakšna manjša tatvina sadja po vrtovih, drugače pa spet sport in ljubezen.

Tudi december ima v sodni dvorani svojo konjunkturo: veseljačenje pri poznih trgatvah pride šele zdaj na vrsto s posledicami. Telesne poškodbe, razbitje kozarcev in stolov pa razne Mice Kovačeve dajejo v tem mesecu sodnikom čez glavo opravka. Na dnevnem redu je kajpada tudi prilivanje vode k vinu, tako da dobi tudi »Vodnjar« svojo pravico.

Potem pa pride božič in razpoloženje se malo popravi. Staro, nič prida leto se nagiblje h koncu. Kaj bo neki novo prineslo? Spet zakonske iznevere, upore proti izvršbi, poneverbe, zalivanje vina — pred vsem pa razžalitev časti, neštete razžalitve časti. Vladar leta je in ostane Mars...

Žlahtni kamni in praznoverje

(NL) Pri starih narodih so nosili bogatini vsak mesec drugačen dragulj, takšnega, ki jih je imel tisti mesec obvarovati bolezni in nesreče. Kdor je pa hotel biti še varnejši pred nesrečami, si je dal vseh teh dvanajst dragih kamnov zložiti v lep nakit in ga je nosil leto in dan.

Ta stari običaj sega menda še tja v dobo starih Hebrejcev: vsaj njihov veliki duhovnik je nosil na prsih dvanajst draguljev. Za posamezne mesece so veljali tile dragi kamni za talisman: januarja hiacint, februarja ametist, marca jaspis, aprila safir, maja ahat, junija smaragd, julija oniks, avgusta karneol, septembra krizolit, oktobra beril, novembra topaz, decembra rubin.

Gornji vrstni red se je pa v teku stoletij večkrat izpremenil. V srednjem veku so te »dragulje srče« udomestili s tako imenovanimi apostolskimi dragulji.

V novejšem času so mesečni dragulji prišli spet do veljave. Med različnimi razlagami, kakšno srečo naj prineso posamezni dragulji, in v katerem mesecu, je med ljudstvom najbolj razširjena tale: januarja hiacint in granat; februarja ametist; marca jaspis (heliotrop) in zeleni turmalin; aprila safir in demant; maja smaragd in zeleni beril; junija kalcedon; julija rubin in karneol; avgusta oniks; septembra krizolit, olivin in krizoberil; oktobra akvamarin in opal; novembra topaz in decembra turkiz in krizopraz.

Kaj beremo in slišimo drugod

Kratke zgodbe in zanimivosti od vsepovsod

Oče biti je težko...

(GL) Čikago, februarja.

Z razumljivim nemirom je stopal po dolgem, deviško belem hodniku čikaške porodnišnice. Zdaj zdaj bo prišla blažena vest, da je on, mister Lopotka iz Čikaga, postal oče. Komaj je že čakal: fantek ali punčka? Upajmo, da bo...

Tedaj se prikaže usmiljenka iz dvorane in mu vsa žareča sporoči: »Fantek je! Fantek!«

In prav tako hitro, kakor je bila prišla, je spet izginila.

Novo pečeni oče je ves žarel. Izpolnila se mu je srčna želja: potomca je dobil! Le komu naj brž telefonira svojo radost in ponos? Kateri prijatelj naj prvi izve, kakšna sreča ga je doletela?

V veselem razburjenju je trgal šopek rož, ki ga je bil pozabil oddati. Še je premišljal, ko je že stala zraven njega vitka usmiljenka in mu šepnila, še veseleje ko prej: »Še en fantek! Dvojčka sta!«

Mister Lopotka je prebledel. To mu je bilo preveč blagoslova. Eden — ne bi nič rekel; a dva...?

Planil je domov, prodal pohištvo, perilo, obleko in hišno opravo in izginil. Živ krst ga ni več videl od takrat, tudi policija ne. Junaški oče, ki sta ga njegova novo rojena dvojčka nagnala v beg, je izginil brez sledu.

Iznajdljivi študent

(NO) Pariz, februarja

O najnovejši študentovski poročajo z nekega uglednega švicarskega zavoda.

Stara reč je, da bi študentje radi že prej vedeli, kakšno nalogo jim bo dal profesor, in ne šele takrat, ko jo je treba pisati.

Nu, neki iznajdljiv študent omenjenega švicarskega internata se je domislil in vtihotapil v konferenčno sobo mikrofon, ga skril pod železno peč, žice pa lepo izpeljal po ceveh v dimnik in od ondod v spalnico.

Profesorji v Habelschwerdtu morda nikoli ne bi bili prišli na bistro študentovo zvijačo, da ni letos malo preveč pritisnil mraz in so morali razen velike lončene peči zakuriti še železno. Tako so kajpada prišli skritemu mikrofonu na sled.

Seveda se je pri priči vršila konferenca, samo da njenemu poteku mladi izumitelj že ni mogel več prisluškovati, ker so mikrofon spravili na varno. Tako je mladi mož šele drugi dan, nič hudega ne sluteč, izvedel kaj si je skuhal.

Razrednik mu je slavnostno izročil prvo nagrado iz uporabne fizike, hkratu mu je pa prijazno a odločno sporočil, da je za njihov zavod malo prepameten in mu morajo zato dati consilium abeundi.

(»Mon Programme«)

Galebi so ga rešili

(NL) Oslo, februarja

Iz stare mestne kaznilnice je pred kratkem ušel neki kaznjenec, a so ga kmalu spet ujeli. Ko so ga zasliševali, je priznal, da je kakih dvajset galebov, ki so prihajali k njemu na okno, tako udomačil s krušnimi drobtinami, da jim je lahko privezal okoli nog lističe s šifriranim besedilom. Njegovi prijatelji v mestu so potem po dogovoru z njim galebe ustrelili in tako pripravili vse potrebno, da ga rešijo.

Zgodba se sliši močno fantastično, vendar je do pičice resnična, saj je zapisana v policijskih aktih.

Aparat za merjenje kesanja

(NL) Pariz, februarja

Francoski inženjer Jules Castard je ponudil pravosodnemu ministrstvu aparat, ki naj bi se z njim dalo meriti kesanje. Izumitelj pravi, da bi se aparat pričvrstil pri sodnih razpravah obtožencu na zapestje, na posebni številnici bi se pa brala prava stopnja obtoženčevega čuvstva. Če obtoženec ne bi kazal pravega kesanja, pa naprava sploh ne bi ničesar registrirala.

Aparat doslej še niso utegnili preizkusiti. Če se pokaže, da je res, kar njegov izumitelj trdi, bo pa brez dvoma zelo važen pripomoček za pravično odmero kazni.

Zakleti prstan

(GL) London, februarja.

O kletvi faraonov, ki je zadela kalilce njihovega grobnega miru, so napisali že cele knjige. Našteli so vse mogoče žrtve, ki so umrle te ali one skrivnostne smrti. Drugi so sicer ugotovili, da je vse skupaj navaden humbug, češ da so tisti ljudje umrli čisto prirodne smrti, ali sploh niso umrli, ali pa niso bili zraven, ko so odpirali faraonske grobove.

Toda zadnje čase se zdi, da bo le nekaj na teh kletvah. Vsaj zastran nekega faraonskega prstana vse kaže, da je menda res zaklet. Ta dragulj ima lastnost, da vsakih sedem let nesrečo prinese.

Prstan so našli v začetku 19. stoletja pri Gizehu v Egiptu. Leta 1863 je prišel v roke Nemcu Georgu Franku. Dve leti nato so mu umrli žena in otroci. Njega samega je zadela kap.

Za njim je podedoval dragulj neki John Kyle. Leta 1872 se je smrtno ponesrečil. Sedem let nato se je njegov sin obesil v zaporu. Leta 1886 je novega lastnika prstana zadela na smrt krogla iz puške.

Z zloveščo točnostjo, vsakih sedem let, je prišla nesreča nad družino Kylovih. Poslednji je prišel ob življenje leta 1928 pri neki železniški nesreči. Zdaj noče nihče več kljubovati Usodi, ker so vsi trdno prepričani, da jim pripravlja leto 1935 novo nesrečo. Poslednji dedič je zato poslal dragulj egiptski vladi. Le-ta ga je spravila v muzej.

Da le ne bo nesreča doletela katerega uradnika tega muzeja! Ali bo pa prstan vendarle našel mir, ko se je vrnil v svojo pravo domovino?

Plošče — gramofone

izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

ELEKTRON d. z. o z.

Ljubljana, Tavčarjeva 3

Preselili smo se v pasažo Nebotičnika

»Mannschaftsuntersuchungslisten-Auszug«

(NQ) Na Nemškem se je kakor marsikod drugod takisto razpasla manija kratic, to je, povezanje začetnic več besed določenega pojma v novo, umetno besedo Zdaj je ministrstvo za delo uradno nastopilo zoper takšno mrcvarjenje jezika; le nekatere okrajšave je dovolilo, večino od njih je pa strogo prepovedalo.

Toda nerazumljivo se zdi normalnemu človeku, ko beremo v »Frankfurter-Zeitung«, kakšne vprav neizgovorljive besede ministrstvo zahteva, da ostanejo v rabi, ko bi vendar kratica zanje kar blagodejno delovala. Takšna kratica je n. pr. »Mula«. Ker ta nedolžna besedica v živi nemški govorici sploh ničesar ne pomeni, najmanj pa kai takega kakor v slovenščini, je res težko razumeti, da se je mogel minister namestu zanjo odločiti za prvotno, to je neskrajšano pošast: »Mannschaftsuntersuchungslisten-Auszug«.

Sicer pa imajo Nemci takšnih trakuljastih besed kolikor hočete; v duhu njihovega jezika je pač, da ustvarjajo sestavljenke kratkomalo z mehanskim stikom posameznih besed. Na ta rovaš si je pred vojno nekdo privoščil pošastno tvorbo in jo zlobno podtknil Nemcem: nemški prevod našega »lekarnarja« ali »magistra pharmaciae«. Ali ga poznate? Prosim:

»Gesundheitswiederherstellungsmittelmischungskundiger«.

Družinski kaos

(GO) London, februarja

V Lincolnshiru je umrl Anglež Joseph Maltby v visoki starosti 92 let. Zapustil je štiri in osemdeset vnukov, sto pravnukov in dva pra-pravnuka. Menda je to neke vrste rekord.

V Ameriki so pa še bolje napravili. Neki S. C. Center iz Saint-Louisa (Missouri) se je na stara leta — ima jih že 73 — spet oženil, in sicer s svojo bivšo ženo, staro 68 let. Z njo je bil poprej poročen že celih štirideset let, potlej je pa živel ločen od nje enajst let. »Mlada« poročenca imata že šest otrok in dva in trideset vnukov.

(»Tit-Bits«)

Legijonar se smrti ne boji!

(NO) Pariz, februarja

Dr. Pechin je generalni vojaški nadzornik in mora večkrat uradno v Maroko. Z nekega takega potovanja je prinesel tole ljubko zgodbo:

»Neki polkovnik, ki sam ne pije, je opazil, da si njegovi vojaki le preveč privoščijo žganja in vina, čeprav jim je vsak mesec predaval o škodljivosti alkohola. Ko je prišel v Pariz na dopust, si je zato kupil celo skladovnico kartonov s kratkimi pa jedrnatimi napisi in svarili proti nezmernemu uživanju alkohola. Te napise je dal po vrnitvi v svojo garnizijo razdeliti in razobesiti po sobah, kjer so spali vojaki.

Na enem teh kartonov je bil v velikih črkah napis: Alkohol ubija.

Kmalu nato je polkovnik nadziral sobe. In tedaj je opazil, da je neki napis o ubijajočem alkoholu dobil nepričakovan pripis. Nateknil si je naočnike in bral:

»Legijonar se smrti ne boji!«

(»Le Voltaire«)

Ponarejeni kovanci

več vredni od pravih

(GL) Pariz, februarja

Ne mine skoraj dan, da ne bi pariški dnevniki poročali o novih vlomih v starodavne francoske gradove. Očitno se lastniki zanje ne brigajo dosti in jih poznajo le, kadar povabijo goste na lov.

Nepričakovana posledica teh vlomov so pa ponarejeni kovanci, ki so se zadnje čase pojavili v Parizu. Nekaj posebnega je na njih, nekaj takega, česar niso doslej opazili še pri nobeni ponaredbi: njihova srebrna čistina je namreč večja kakor pri pristnih francoskih srebrnikih! Vse kaže, da so pretopili v srebrne desetake in dvajsetake neprecenljivi srebrni pribor iz dobe Ludovika XIII. in Ludovika XIV., ki so ga ponarejevalci nakradli v starih gradovih.

Vlomilci so s temi ponaredbami občinstvu zelo ustregli. Zakaj, kdor ima takšen ponarejen desetak ali dvajsetak in ga na docela zakonit način dá pretopiti, dobi zanj več, kakor če bi ponarejene kovance na nezakonit način skušal spraviti v promet.

Punt in revolucija

(OM) Danes sicer že pozabljeni francoski pisatelj in politik L. S. Mercier je napisal lepo in poučno zgodbo iz dobe francoske revolucije.

Grajan Duhameau, trgovec iz Pariza, se je mudil v Rimu in je hotel v Napoli. Šel je k francoskemu poslaniku, da mu podpiše potni list.

Poslanik, pristaš prejšnjega režima, mu podpiše in ga porogljivo vpraša, ali je tudi on videl »pariški punt«.

»Kakšen punt?« se začudi Duhameau.

»Nu, pariški punt! Oni veliki dirindaj!«

»Ne vem, kaj imate v mislih!« vztraja trgovec na svojem.

»Ekscelenca bi rad vedel, ali ste videli revolucijo!« se vplete v pogovor poslaniški svetnik.

»Aha, revolucijo — seveda sem jo videl!«

»Kakšna razlika se vam pa zdi,« zagodrnja ozlovoljeno poslanik, »med puntom in revolucijo?«

»Sužnji se upro svojemu gospodarju; to je punt. Svoboden narod, ki seže po svojih pravicah, pa napravi revolucijo. Ali zdaj veste, zakaj drug drugega ne razumeva?«

(»Berliner Tageblatt«)

Pošasten novorojenček

(GO) Lenjingradska radijska postaja je poročala 27. januarja t. l. ob 22.15:

»Lenjingradski zavod za možganoslovje je imel priliko videti in proučiti velezanimivo otroško truplo, ki mu ga je poslala ginekološka klinika. Anatomski pregled otrokovega trupla je pokazal, da ni bilo v njegovi lobanji niti sledu o možganih, zato pa vse polno okrnelih organov prebavljalnega aparata, kakor drobovja, trebušnih žlez, vranice itd. Profesor Pinks, vodja morfološkega oddelka zavoda za možganoslovje, je izjavil, da je to prvi primer te vrste v zgodovini anatomije in da je stvar za medicinsko teorijo velikega pomena.«

Čudni rekordi

(GL) Bolezen sedanjega stoletja je manija po rekordih. Čim prismojenejši je kateri rekord, tem tehtnejši je menda — tako bi vsaj človek sodil, ko vidi, da prihajajo ljudje z vedno novimi rekordi te vrste na dan.

Veliko pozornost je zbudil v Melbournu v Avstraliji neki John Walk. Mož je stavil, da bo pojedel šestdeset trdo kuhanih jajc. Rekordi pri jedi in pijači so izredno škodljivi in jim je dostikrat posledica smrt; to zdravniki pri vsaki priložnosti poudarjajo. Toda mister Walk se za to ni zmenil. Res je pospravil vseh šestdeset trdo kuhanih jajc in res se mu ni nič hudega zgodilo.

Drugačen rekord je postavil nekje na Angleškem neki Arthur Binns. Drsal se je namreč brez prestanka cele 204 ure. Ves čas je imel dovolj gledalcev, ki so zijala prodajali — toda niti eden izmed njih ni vzdržal do konca z njim. Prejšnji drsalni rekord je znašal 182 ur; imela ga je Amerika. Zmagovalca so zelo slavili in so mu v spomin na njegov izredni uspeh podarili poseben pokal. In domovina je rešena.

Naposled naj omenimo še rekord nekega moža, ki je napisal nič manj ko petdeset tisoč ljubavnih pisem, čeprav ne iz želje, da bi napravil nov rekord, temveč iz zgolj poklicnih razlogov. Gre namreč za nekega siromašnega krošnjarja, ki si s prodajo blaga ni toliko zaslužil, da bi se preživel; zato se je še v mladih letih odločil, da bo pomagal podeželskim lepoticam pri pisanju ljubavnih pisem. Še danes rad pripoveduje, da mu je to neslo; saj je napisal v tridesetih letih nič manj ko petdeset tisoč ljubavnih pisem.

Šangaj — ločitveni raj

(GL) London, februarja

V Ameriki slovi mesto Reno za raj vseh tistih, ki se hočejo odkrižati zakonskih spon. Zdaj je pa dobilo konkurenco, in sicer na čisto drugem koncu sveta: v Šangaju.

Šangaj je eno izmed najzanimivejših milijonskih mest na svetu. Zadnje čase pa hoče veljati — tako beremo v angleških listih — tudi za raj ločencev.

Še pred kratkim je bila ločitev zakona na Kitajskem malone neznan pojem; in še danes v mnogih kitajskih krajih ne vedo, kaj je razporoka. Zato je pa tem več srečamo med modernimi Kitajci. V Šangaju imajo sodišče, ki opravi ločitev, kakor bi pihnil. Dostikrat zakoncema niti ni treba, da bi se osebno predstavila; dosti je že, če pride njun zagovornik. Pogoj je le, da mora poročilo o izvršeni ločitvi iziti v šangajskem uradnem listu. Tako se je ondan bralo v tem listu nič manj ko štirideset poročil o ločitvah.

Zanimivo je tudi, kakšni vzroki ženo Kitajce v ločitev. Po večini gre le za malenkostna nesoglasja; dovolj je, da zakonec pove, da se je sporekel z boljšo ali slabšo polovico — in že je zakon ločen. Le redko se zgodi, da bi kdo obdolžil svojega dotedanjega zakonskega druga iznevere. Tudi primeri dvoženstva so redki; zadnje čase je prišlo le enkrat na dnevni red.

Ločitvenim advokatom v Šangaju torej kupčija dobro cvete.

Časnikarjev program

(NO) Pariz, februarja

Ob smrti Eugène Lautierja, žurnalista klasične šole, nam je prišla na um ona izklesana definicija časnikarstva, ki jo je nekega dne izustil pokojnikov stari učitelj Hébrard:

»Časnikarju morajo biti program samo tri točke: 1. sam moraš kaj vedeti, 2. znati moraš povedati, 3. tako moraš povedati, da bodo tudi drugi vedeli.«*

In mojster je melanholično dodal:

»Njega dni so žurnalisti marsikaj vedeli, le tega niso vedeli, kako bi povedali, da bi tudi drugi kaj vedeli. Danes to znajo, zato pa sami ničesar več ne znajo.«

(»L'Ordre«)

* V francoščini se te tri točke bero dosti elegantneje: 1. savoir, 2. savoir faire, 3. faire savoir.

Radio ji je izpolnil poslednjo željo

(NL) Melbourne, februarja

Te dni se je tu pripetil pretresljiv dogodek. Neka umirajoča starka je hotela vsaj še enkrat slišati glas svojega sina. Toda njen sin je živel v Sydneyu, več sto kilometrov od Melbourna.

Zdravnik je telefoniral v Sydney in izposloval, da je sin stopil za nekaj trenutkov k mikrofonu tamkajšnje radijske postaje in povedal nekaj besed materi v tolažbo. Umirajoči materi se je poslednja želja izpolnila: slišala je svojega sina. Nekaj minut nato je izdihnila.

Cesar se oženil z navadno državljanko

(GL) Pariz, februarja.

Anamski cesar se je oženil. Za nas Evropce to ne bi bilo prav nič pomembnega in tudi ne zanimivega, če ne bi bila ta poroka vtisnila anamski zgodovini čisto posebnega pečata. Doslej so namreč anamski vladarji imeli svoj harem. Oče sedanjega cesarja, Kaj Dazih, še ni maral haremske žene povzdigniti v cesarico, ker se je bal, da ne bi nastal prepir med njegovimi drugimi haremskimi ženami. Sedanji cesar, Bao Daj, ki mu je šele 21 let, se je v Parizu na univerzi seznanil z mlado Francozinjo, ki je hodila v samostansko šolo.

Čeprav je dekle Francozinja po državljanstvu, je po krvi takisto Mongolka. Bao Daj se je zaljubil v Francozinjo in jo je sklenil vzeti za ženo. Toda ta poroka ni bila kar tako in mlada človeka sta morala premagati marsikatero težavo.

Osemnajstletna Ilona Hao je bila namreč katoličanka, Bao Daj pa budist. Cesar je zahteval od svoje neveste, da prestopi v njegovo vero, toda Francozinja ni marala. Stvar je naposled uredil Vatikan zadovoljivo za obe strani: dovolil je namreč, da sme Ilona Hao prestopiti v budizem, a le pod pogojem, da cesar razpusti svoj harem in da mu bo Ilona edina žena. Tudi na to je moral cesar pristati, da bodo le njegovi moški potomci vzgojeni v budistični veri, hčerke bodo imele pa katoliško vzgojo.

Ti pogoji so obema ustrezali. In tako se je te dni vršila poroka. Prisostvovali so ji samo najbližnji sorodniki in prijatelji. Kronanje cesarice je bilo pa združeno s tako dolgotrajnimi ceremonijami, da je trajalo nič manj ko štiri dni.

Cesarjeva poroka s preprosto državljanko in razpust harema pomenita za Anam pravcato revolucijo.

Stavite v loterijo in — zadenete. Kolika radost! In če ne zadenete, kar se največkrat zgodi? Kaj potem? Razočaranje in jeza. Prihranite si raje srd in ne igrajte se s srečo! Tudi pri perilu ne. Preiskušeno **Zlatorog** - ovo **milo** Vas nikdar ne bo razočaralo. Pri njem je treba, da ostanete. **Zlatorog**-ovo **milo** je splošno priljubljeno radi svoje velike čistilne moči in radi svoje izdatnosti. Resnica je kar trdi ljudski glas: »Le **Zlatorog** - ovo **milo** da belo perilo!« Priporočamo!

Strašno dejanje zblaznele krščenice

(GL) Budimpešta, februarja

Ondan je prišla v Rakospaloti žena nekega bančnega uradnika v kuhinjo in zagledala svojega dveletnega otroka privezanega ob znožju mize. Pred otrokom je stala njena sobarica, popolnoma naga, z velikim kuhinjskim nožem v roki. Vihtela ga je na vse strani, divje obračala oči in vpila: »Umrl boš nedolžen in boš prišel v nebesa!« Vse naokoli so ležali razbiti kozarci in črepine; vse lonce je bila sobarica pometala iz omare.

Mati je dekle izvabila z lepimi besedami v kopalnico in jo brž zaklenila. Čeprav se je od prestane groze komaj še držala na nogah, je vendar imela še toliko moči, da je otroka razvezala in ga rešila.

Zblaznelo krščenico so morali poslati v umobolnico.

Ločena šolarka

(NL) Newyork, februarja

Mary Clockova iz Elyrie v državi Ohiu (USA) je imela šele štirinajst let, ko se je poročila z gospodom Ownom Carterjem.

Toda mladoletna človeka sta živela skupaj komaj leto dni, potlej je pa ženičica zapustila moža in zahtevala ločitev zakona, češ da mož okrutno ravna z njo. To je najobičajnejši izgovor pri ameriških razporokah.

Nu, gospa Carterjeva je pravdo res dobila, in sodnik ji je prisodil lepo vzdrževalnino 1100 Din na teden. Vrnila se je k svojemu prejšnjemu dekliškemu imenu in hodi zdaj kot Mary Clockova spet v šolo kakor pred poroko.

Lloyd George in Baldwin

London, februarja

Stari waleški lev, voditelj angleških liberalov Lloyd George je zadnje čase spet oživel in začel nastopati v politični areni. To je dalo časnikarjem povod, da so izkopali iz starih časopisov tale zabavni pripetljaj:

Lloyd George je priredil shod. Dvorana je bila nabito polna njegovih občudovalcev in neprestano so vstajali navdušeni vzkliki: »Živio naš voditelj! Živio Lloyd George!«

Govornik si je ravno privoščeval enega svojih največjih nasprotnikov, voditelja konservativne stranke Stanleya Baldwina, ko vstane prav v sprednjih vrstah neki mož z bolestno spačenim obrazom in pokaže obtožujoče s prstom na govornika.

»Kaj je rekel mister Baldwin leta 1924?« zavpije z mogočnim glasom, da ga je morala slišati vsa dvorana.

»Ven z njim! Vrzite ga ven!« so zagrmeli nanj z vseh strani.

»Še enkrat vprašam,« je zavpil mož s spačenim obrazom, »kaj je rekel mis—«

Toda preden je utegnil dogovoriti, so ga že zgrabili z vseh strani, ga potisnili iz dvorane in postavili na hladno.

Drugo jutro ga je srečal neki prijatelj.

»Snoči so ti pa dobro zagodli, kaj? In kar je še več vredno: po zaslužnju. Toda ne zameri, Jack: kaj je prav za prav rekel Baldwin leta 1924?«

»Da ti po pravici povem: nimam pojma! Vem samo to, da me je strašansko zob bolel in da nisem videl druge poti, kako bi prišel iz te gneče kakor da se dam vreči na cesto.«

(»Miles of Smiles«)

Izvrsten je Dr. OETKER-ja glas, prodrl je v najmanjšo gorsko vas!

Trije plesi z Aiméejo

Napisala M. Gruhenberg

»Ne,« je rekla Aimée, »ne ljubim te.«

»Ne ljubiš me,« je poparjeno zajecljal François, »toda — kakšno vlogo pa potem igram v tvojem življenju?«

»Saj veš,« mu je nedolžno odgovorila. »Najboljši prijatelj si mi. Nič več in nič manj.«

Ni bilo prvič, da sta govorila o tej stvari. Srečavala sta se vsak dan, pomagala drug drugemu z besedami in dejanji in bila tako prijazna drug z drugim, kakor je bilo le združljivo s prisrčnim in tako rekoč samo po sebi umljivim tovarištvom. Le sem pa tja je on nanesel besedo na čuvstva in želje, toda Aimée mu je vselej dala jasno razumeti, da teh njegovih čuvstev ne deli z njim. Potlej sta nekaj časa molčala, Aimée v tihem pričakovanju, da se bo sprijaznil s tem dejstvom, François pa v prav tolikšni tihi nadi, da se bo nekoč le še izpremenilo.

Upanje mu je še krepilo to, da se ni Aimée še za nikogar odločila. Njeno življenje je bilo odprto pred njim kakor knjiga; ničesar mu ni zamolčala. Vedel je, kateri možje so se potegovali zanjo, prav tako je pa videl, da je Aimée popolnoma ravnodušna nasproti vsemu pritiskanju, moledovanju in gruljenju. Toda vedel je tudi, da je srce dvajsetletne ženske polno koprnenja in čakanja, zato ne more več dolgo trajati, ko se bo zdramilo in viharno terjalo svoje pravice.

Ob tem času je prišel k njemu na obisk v Pariz prijatelj iz otroških let, pri katerem je stanoval več let, ko je študiral na Švedskem. Knut je bil velik in širokopleč, imel je zelo svetle plave lase in neverjetno temne sinje oči; zato je bilo kar samo po sebi razumljivo, da so se ženske obračale za njim. On se pa za to ni menil. Kako naj bi se tudi sporazumel z njimi? Razumel ni niti besedice francoščine, Parižanke pa nimajo pojma o švedščini. Zato ni šel nikamor brez Françoisa; z njim se je imel zmerom mnogo pogovoriti, obenem mu je pa služil za tolmača. In ker François ni videl, zakaj ne bi smela biti tudi Aimée v njuni družbi, so preživljali tiste dni v treh. Kaj sta govorila Aimée in Knut, je François vedel do poslednje besedice, saj je moral sam prevajati. Kaj se je pa onkraj besed razvijalo med njima, tega ni vedel. Pač, to je bilo že prepozno.

*

Bilo je v nekem baru, kamor so šli vsi trije. Menjaje se sta plesala z lepim dekletom; ravno ko jo je Knut spet odpeljal k tangu, je šepnila Aimée prijatelju, ki je ostal za mizo: »Ljubim ga.« In kakor bi hotela svoje besede še ponazoriti, se je nežno privila k velikemu možu, ki jo je molče vodil skozi dvorano .

Tango pač ni trajal dalj kakor trajajo običajno takile plesi, toda za Françoisa je bila cela večnost in še več: toliko se je v njem podrlo, toliko upov se je razblinilo, tolikšna bolest ga je obšla — in tako zelo sta se obnesla moški pogum in prijateljstvo. Zakaj ko sta se onadva vrnila, je François spet našel svoj prejšnji smehljaj, nobena črta na njegovem obrazu ni izdajala konca sveta, ki je napočil za njegovo ubogo srce.

Mirno je vstal: zdaj je bil on na vrsti, prihodnji ples je bil njegov.

»Veselim se, Aimée, da je ta ples boston, tako lepo lahko sanjaš pri njem, in sanjal bom o tebi in ti o nekem drugem. Ne, ne boj se, Aimée, ne bom govoril o svoji nesreči in tudi ne o svoji ljubezni — o tem pač nikdar več ne bom govoril. Tvoj obraz žari v odsevu prebujajoče se sreče in jaz bom pač poslednji, ki bi jo hotel kaliti. Kaj naj pomeni to divje trzanje, ki hoče prvič po otroških letih iztisniti solze iz mojih oči? O ne, ne bo se zgodilo. V svojih rokah te držim kakor že tolikokrat, toda nič več ni tako kakor nekoč, zakaj jaz sem pri tebi, a ti ne pri meni, temveč tam pri mojem prijatelju. In boljše izbere pač ne bi mogla najti, Aimée, zakaj nihče tako dobro ne ve kakor jaz, kako sijajen dečko je. Samo tale ples bi mi bila še lahko nemotenega podarila, teh malo trenutkov, v slovo tolikšni ljubezni, tovarištvu in požrtvovalnosti. A ker ga tvoje oči tudi zdaj iščejo, ker tudi te minute ne maraš biti brez njega, se moram tudi jaz v to vdati, zakaj jaz sem tvoj najboljši prijatelj — nič manj, a tudi nič več. Saj si tako rekla, ne? Zato hočem biti tudi poslej dober s teboj, samo nekoliko težko mi bo nemara, priti ti do srca; še tako majhna pozornost ljubljenega moža je dobra, toda še tako velik trud neljubljenega moža komaj utegne biti dober . . .«

Tako je premišljal med plesom. In zdaj je bilo plesa konec . . .

»Aimée?« je rekel François.

»Prosim?« je odgovorila s tisto komaj vidno zaprtostjo, ki jo zaljubljenci nevede kažejo proti vsem drugim.

»Mislil sem si,« je rekel François, »da bi te nemara učil švedščine, da bi . . .« To je bila prva beseda, ki ji jo je rekel, odkar mu je pred celo večnostjo šepnila: »Ljubim ga.« In to je bil njegov odgovor.

»Hvala,« ga je nežno pogledala Aimée. Čeprav so bile njene misli drugod, ni prezrla njegove dobrote. »Toda,« je dodala, »dotlej . . .« Beseda ji je zastala. »Dotlej,« je spet začela, »bom mogla z njim govoriti le s tvojim posredovanjem. In zato te prosim . . . hudo mi je, a drugače pač ne gre . . prosim, prosim, skušaj izvedeti od njega, kako misli o meni.«

To je bilo zelo hudo za ubogega Françoisa, toda tudi to nalogo je pogumno opravil. »Kaj ne,« je vprašal švedski svojega prijatelja, »Aimée je ljubko dekle?«

»Očarljiva,« je pritrdil Knut.

»Ali ti je všeč?« je poizvedoval François.

»Zelo.«

»Če me vse skupaj ne vara,« se je François odločil iti kar naravnost na cilj, »si vanjo zaljubljen?«

»Ne,« je resno odgovoril Knut. »Nisem vanjo zaljubljen.«

»Potem te pa ne razumem . . .«

»Stvar ti bom hitro pojasnil, François: nisem več prost. Doma me čaka dekle.«

»Kaj pravi?« je nestrpno vprašala Aimée.

»Da si očarljiva in da si mu silno všeč. In potem je še rekel . . .« François je zastal. Ni mogel in ni mogel razdejati toliko sreče na zaljubljenem obrazu. A kaj naj stori? Kaj pomaga, če odkritje zavleče — saj ji ne more ostati prihranjeno! Tako ni vedel naprej ne nazaj.

»Povej mu,« je silila Aimée z okrutno brezobzirnostjo zaljubljenega bitja, »da se bom učila švedščine . . .«

»Povej ji,« je silil Knut, ki so ga prijateljeva vprašanja preplašila, »da se moram danes posloviti, ker se jutri vrnem na Švedsko . . .«

»Vprašaj ga,« se je zdajci domislila Aimée, »ali bi hotel jutri z menoj v avtomobilu na izlet . . .«

François je vzdržal ta križni ogenj. Prevajal je na srečo, kar mu je ravno padlo na um, samo tega ne, kar bi bil imel.

Kapela je zasvirala novo melodijo. »To bo najin poslednji ples,« je otožno rekel Knut.

»Knut te prosi za ta ples,« je prevedel François.

»Prav rada,« je odvrnila Aimée.

François je sam ostal za mizo.

»Samo trije plesi, in koliko se je na njih odigralo!« je premišljal. »Vsega skupaj komaj pol ure — toda ali sploh gre to meriti z uro? Nekoč, dolgo, dolgo je že tega, sva bila v dveh v najini usodi: jaz sem tebe ljubil in ti mene nisi ljubila. Še ne, sem takrat mislil. Toda iznenada smo bili v treh, zakaj prišel je še Knut, ki ga zdaj ljubiš. In zdaj smo v štirih, saj je še mala Švedka, ki jo on ljubi. In mogoče smo v petih, kdo ve, kako je s srcem švedskega dekleta. Na Švedskem je dosti lepih mož, in tako gre to lahko dalje, da bomo v šestih, v desetih, v tisočih . . . usoda vsega sveta je zvezana z našo usodo, in vse se bo nekako razvilo, po željah enih in zoper želje drugih! Eni bodo srečni in drugi bodo obupavali. O meni je odločitev že storjena, ti me ne ljubiš, toliko je gotovo. Toda tvoj boj še ni izgubljen, tudi če ga v njegovi domovini katera čaka, zakaj mlada si in lepa in močna. Res, pravkar je še dejal, da se jutri odpelje, toda vožnjo je moči odgoditi ali jo pa sploh črtati. Vse dotlej dokler vlak ne zapiska, poslednja beseda še ni izgovorjena. In zdaj ta nežna godba, ki vama daje, da držita drug drugega v rokah. Škoda, da ne moreta govoriti, ko ne razumeta drug drugega. Ali se pa nemara motim? Saj on govori, njegove ustnice se pregibljejo. In ti prisluškuješ njegovim besedam, srebaš jih vase, nič več ti ne zvene tuje, četudi so iz drugega jezika, bolje jih razumeš vse kakor vse, kar bi ti jaz mogel povedati, jaz, ki razumem tvojo materinščino. In kmalu, kmalu bo tudi on tebe bolje razumel kakor malo Švedko, ki ga čaka tam gori . . .«

*

Knut je pripeljal Aiméejo nazaj k mizi.

»Mislim,« je rekel nekam v zadregi Françoisu, »da jutri še ne bom odpotoval.«

François je molčal.

»Uboga neznana sestrica na Švedskem,« se je zamislil, »ti in jaz, oba se bova morala vdati v srečo obeh tistih, ki ju ljubiva . .«

(Ui)

Kadar začnemo žensko moliti, nam je gotovo hudič sklenil roke.

Otto Arnold.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

KRIŽANKA ŠT. 7

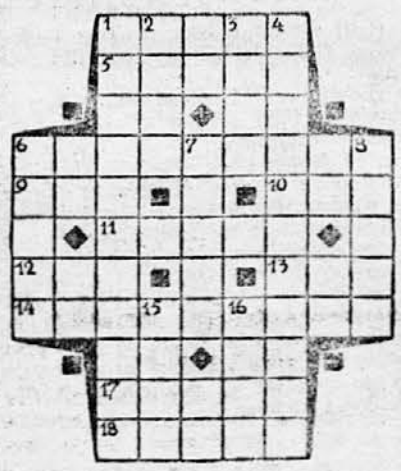

Pomen besed

Vodoravno: 1. indijanska trofeja, 5. voznik, 6. mesto na Solnograškem (naša oblika), 9. čutni organ, 10. rimski pozdrav, 11. tvega vsakdo, kdor gre v vojno, 12. angleški zaimek, 13. domača žival, 14. svojilni zaimek, 17. prislov, 18. evropska prestolnica.

Navpično: 1. industrijska žival, 2. znan židovski priimek, 3. nemški filmski režiser, 4. preobilno razvitje, 6. grški modrijan, 7. oblika glagola »odrem«, 8. posel, 15. masa (2. sklon množine), 16. ptica.

REŠITEV KRIŽANKE ŠTEV. 6

Vodoravno, po vrsti: milijarda, i, del, r, n, pakti, i, oči, l, rus, trapecunt, ann, n, neo, v, olika, t, e, eta, e, rožnikdol.

Pozna ga

»Dober dan, dragi stric! Vendar te že dobim! Pomisli: danes sem te že trikrat zaman iskal!«

»Tako? Potem bo pa zdajle četrtič, dragi nečak!«

Primerjajte ceno in kakovost našega blaga, odločili se boste za nakup zimskega plašča in perila pri tvrdki

Drago Gorup & Co.

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 (Dunajska cesta)

Roman v knjižnici

Napisal F. Dattner

Da, tako ljubka kakor ona ni bila nobena — to je videl prvi man: nobena od dvajsetih prijaznih gospodičen za pultom. Zakaj njene oči so skrivnostno temno in globoko gledale izza rafinirano črno obrobljenih naočnikov. Ravno ti učeni roževinasti naočniki so dajali njenemu obrazu neki nerazumljivo dražeč čar; zakaj na drugače tako lepem in mladem dekliškem obrazu jih pač ne bi nihče pričakoval. In ko je še slišal njen glas — nekdo jo je vprašal, ali imajo najnovejše delo nedotekljive Courths-Mahlerjeve, je za čudo odgovorila: »Ne, njene romane le neradi kupujemo!« — ko mu je ta glas udaril na uho kakor majhen srebrn zvonec, da, takrat je bilo konec z njim. Njegovo srce je zagorelo kakor grmada. Toda na žalost je bila osnovna črta njegovega značaja velika plahost. K temu je prišla še otroška bolezen ljubezni: pomanjkanje odločnosti in docela bebasto črnogledstvo.

Toda njegovi možgani niso počivali, delali so kakor pri zvitem Odiseju. In ko je nekega dne stal ves bled pred njo — sreča je hotela, da mu je ravno ona postregla — je v poslednjem trenutku listič z napisanimi knjigami zamenjal s tresočimi se rokami z nekim drugim, že prej pripravljenim lističem; na njem se je bral tale lirski izliv v obliki dveh nedolžnih naslovov romanov:

Bourget, »Zasanjano srce« in
Paul Rosenhayn, »Daljna žena«.

Ko mu je ničesar ne sluteč, ne da bi bila trenila z očmi, malomarno izročila obe knjigi, se je prihodnjič predrznil do temperamentne izjave:

Münzer, »Ubijajoče koprnenje« in
Ida Boy-Ed, »Ženska kakor si ti!«

To pot se je zdrznila in ga začudeno pogledala. In ko je opazila njegove proseče poglede, se je nezaznavno nasmehnila, čez pet minut mu je pa molče, a zato s toliko bolj poudarjenim nasmeškom sporočila svoj odgovor z dodatno tretjo knjigo. To je bila:

»Trohica ljubezni« — napisala Lisbeth Dill.

Ni mu ostalo drugega, kakor da utemelji svoje stanje še z drugo dodatno knjigo. Plaho jo je zaprosil; njen naslov je vse povedal:

»Zmešnjava čuvstev« . . .

Toda ker je njen nasmeh ugasnil in je tudi prihodnjič ostala mrzla in nedostopna, ji je dan nato izročil ultimat v tej obliki:

»Ogenj« (Gabriele d'Annunzio) in
»Ne poznam zaprek« (Bettauer),

na kar je spet smehljaje se odbrzela in mu ponudila še tretjo knjigo:

Chesterton, »Don Quijote se je vrnil«.

S svojim srebrnim glasom mu je povedala, da je to »docela humorističen roman«.

Ugriznil se je v ustnice in odšel.

Toda njegov obup ni dolgo trajal. Že drugi dan ji je izročil listič:

Max Brod: »Življenje z boginjo«

in njegovi žareči pogledi so bili sami klicaji. Skomignila je z rameni in mu malomarno in užaljeno prinesla

»Moralo o polnoči« (Maurice Dekobra);

to je bilo pač dovolj razločno.

Bil je temeljito obupan. Imela ga je torej za lahkoživega ničvredneža! Razsrdil se je v dno duše. Dolgo je moral iskati v seznamu, preden je našel pravi odgovor in ga ji vrgel v obraz:

Pitigrilli: »18 karatna devica!«

In spet so bile njegove oči klicaji, toda to pot polni togote.

Ona je pa porogljivo trznila, a le s konci ust, in mu zbadljivo odvrnila:

Hermann Bahr, »O človek!«

On je prezirljivo odgovoril z

Braccom: »Režaj ljubezni«,

na kar mu je zdolgočaseno ponudila dramo

Georga Kaiserja: »Noli me tangere« (Ne dotikaj se me).

Besen ko ris jo je zavrnil z

Brodovim »Babjim gospodarstvom«,

na kar mu je priložila še

»Ljubezen drugega reda«

istega pisca.

Zdaj šele je videl, da si bo s takšnim početjem vse zapravil. Čez tri dni se je zato spet ponižno približal s

Zahnovo »Osamljenostjo« in celo s Trebitschevim »Bremenom krvi«.

Ona je pa ostala trdovratna. Tedaj jo je začel zaklinjati s

Carcovim »Preganjancem«

in — da, kar čudite se! — s

Hamsunovim »Gladom«.

Ona mu je razložila svoje stališče s

Pirandellovo »Naslado spodobnosti«.

Tedaj je pa še bolj pobesnel in ji vrgel na pult

Zolajevo »Zverino v človeku«.

In ker ja nato samo šaljivo povprašala:

»Kam se kotališ, jabolko?« (Napisal Perutz),

ji je vrgel v obraz ves kaos svojih čuvstev z romani:

»Tornado na Kubi«, »Kokain!«, »Demon perverznosti« in Peladanovo »Najhujšo pregreho«.

Takrat ga je pa odpravila z eno samo knjigo:

z Dostojevskega »Idiotom«.

Zdaj je bilo vsega konec in njegovo srce je bilo le še ena sama puščava. Prihodnja dva tedna sta se plazila kakor večnost. Toda ko se je potem spet prikazal ves bled in v skrbeh, mu je brez poziva in — svojim očem ni verjel — res vsa rdeča v obraz predložila dve deli:

»Jutri ob devetih« (Napisala Gina Kaus) in
»Hotel Savoy« (Napisal Joseph Roth).

Nekaj časa je strmel vanjo kakor brez uma. Potem jo je pa prijel za roke in ves srečen zajecljal: »Otok sedmih noči!«

In vsa sramežljiva je dodala: »Napisal Frédéric Boutet.«

(C. k. b.)

Podaljšaj si življenje!

Življenje moremo podaljšati, bolezni preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

ERNST PASTERNACK, Berlin S0,
Michaelkirchplatz 15, Abt. 924

Gospodična!

Pišete nam, da ste zelo zadovoljni z našim tednikom. Veseli nas ta pohvala, toda — ne zamerite — nekaj ji manjka. Dovolite, da Vas sami opozorimo:

Pozabili ste povedati, da ste nam pridobili novega naročnika!

Tega obvestila od Vas še nismo dobili. Čakamo ga vsak dan in trdno se zanesemo, da ga bomo pričakali. Zakaj vsak nov naročnik je za Vas novo poroštvo, da bo »Družinski tednik« še boljši, še večji, še zanimivejši.

In še nekaj: sebi in nam storite uslugo, če »Družinskega tednika« ne posojate dalje.

Ob pomembni stoletnici

Mark Twain

in ameriški humor

(GO) »Bila sva dvojčka: Mark in William. In podobna sva bila drug drugemu kakor dve kaplji vode. Po prvi kopeli je babica opazila, da je eden od naju porabil priložnost, ko se je za trenutek obrnila drugam, in se utopil. Kdo od naju je ostal živ, nikoli niso mogli dognati.«

Tako je znameniti ameriški humorist Mark Twain, čigar stoletnico rojstva bomo letos slavili, pripovedoval, kako je prišel na svet. Če mu je kdo na takšno pripovedovanje pomežiknil, češ: ‚Mene že ne bošl' je pa dodal s svojo neomajno resnostjo: »Kdo sem? Mark ali William? Ne vem. In to je baš tragedija mojega življenja...«

To življenje je vsekako eno izmed najbolj razgibanih, kar jih je videla severna Amerika. In to že nekaj pomeni. Twain je bil stavec, vojak, krmar, rudar, časopisni poročevalec, predavatelj in založnik — pred vsem je bil pa poštenjak. Njegovo založbo je vrag vzel, toda na sodišču so ugotovili, da njega ne zadene krivda. Vzlic temu je iz lastnega nagiba hotel ves dolg poravnati. Garal je leta in leta, zato je pa učakal ponosni dan, ko je lahko rekel, da je do poslednjega centa izpolnil dano besedo.

*

Njegovo pravo ime je Samuel Langhorne Clemens; kako je prišel do svojega psevdonima, je znal pač najlepše sam povedati v zabavni zgodbici, polni zdravega humorja.

Nekega dne, ko je bil še ladijski krmar na Mississippiju, je slišal blizu izkrcevališča nekega črnca, kako v sunkovitem ritmu nekaj popeva. Stopil je bliže, da bi slišal, kaj poje. A kdo popiše njegovo začudenje, ko vidi, da črnec samo meri globino reke in šteje sežnje, pojoč: Mark one!... Mark twain!* Ta prizor, še bolj pa svojevrstna amerikanščina tega črnca, je pozneje rad pripovedoval veliki humorist, sta name tako smešno delovala, da sem se pri priči odločil za psevdonim Mark Twain.

*

O Marku Twainu kroži po Ameriki vse polno anekdot. Na primer:

Nekega dne pride pisatelj v knjigarno in zahteva neko knjigo.

»Koliko stane?« vpraša, ko jo je dobil.

»Štiri dolarje,« odgovori prodajalec.

»Že prav, toda kot žurnalist imam pravico do popusta, ne?«

»Kajpada!«

»Ne zamerite, še tole bi povedal: napisal sem že več romanov, zato bi mi kot pisatelju lahko odnehali pri ceni — ne mislite?«

»Seveda!« pritrdi knjigarnar.

»Razen tega,« povzame Twain, »sem tudi delničar te knjigarne in po pravilih mi gre pri vsakem nakupu deset odstotkov popusta.«

»Gotovo, gospod!«

»In naposled mi dovolite, da se vam še predstavim: Mark Twain mi je ime. Prosil bi vas, mislite malo tudi na to, ko boste pisali račun.«

»Kakor želite, mojster!«

»Torej sem dolžan...?«

»Prav nič, mojster,« odgovori knjigarnar. »Narobe: še jaz vam moram dati en dolar... Ali bi se potrudili k blagajni?...«

*

Pri drugi priliki je poslal pisatelju neki občudovalec, ki mu je bil na zunaj silno podoben, svojo sliko in ga prosil, naj mu sporoči, kaj misli o tolikšni res nenavadni podobnosti.

»Gospod,« mu odgovori Twain, »stvar je res nenavadna. Vaša slika mi je bolj podobna kakor sem sam sebi podoben. Zato sem jo dal v okvir in jo obesil v kopalnico namestu zrcala, da se lahko zjutraj pri britju vanjo gledam.«

Da se najpreč ustavljamo ravno pri anekdotah, je vzrok pač v tem, da je Twainovo književno delo po svojem bistvu anekdotsko. Njegove povesti so nepretrgana vrsta veselih zgodb, toda ni ga v njih stavka, ki ne bi zraven udaril po svetohlinski morali človeške družbe.

Nekoč je Mark Twain poslušal pridigo v nedeljski šoli v Hannibalu (Missouri). Ko je pastor končal propoved o »Stanovitnosti v življenju«, se je priglasil še Mark Twain k besedi in povedal tole zgodbo:

»Dragi moji mali! Ko sem bil v vaših letih, sem nekoč videl primer stanovitnosti, ki je sicer niso poplačali ljudje, zato jo je pa prav gotovo Bog. Takrat so ravno gradili cesto iz Hollydaya, ki drži skozi vaše mesto. Da gre ta cesta ravno tam, kjer so jo hoteli imeti, so morali delavci zasuti jarke, skale pa razdejati z dinamitom. Prišel sem torej mimo s svojim prijateljem Briggsom in sem se ustavil in začel opazovati nekega kopača, ki je kazal pogumno vnemo. Z navdušenjem je vrtal skalo in ko jo je dovolj globoko izvrtal, je nasul v luknjo polno prgišče smodnika. Nato ga je zadelal z železnim drogom in da ga spravi zanesljivo prav do dna, je tolkel po drogu s stanovitnostjo, vredno vse pohvale. Toda s tem je zadevo tako temeljito zonegavil, da je smodnik vnel, šinil kvišku in pognal v zrak skalo in še ubogega kopača povrh. Mi smo pa gledali, kako leti njegovo telo v višave in postaja čedalje manjše in manjše. Potlej je začelo padati, in ko je priletelo nazaj na zemljo, se je delavec spet spravil z vnemo na delo, kakor da se nič ne bi bilo zgodilo.

Iz tega vidite, prijatelji moji, kako čudovita reč je stanovitnost. Toda v soboto, ko je bil dan plačila, mu je nadzornik, hudoben in okruten mož, odtrgal od mezde natanko toliko, kolikor je zneslo za tistih petnajst minut, ki jih je delavec prebil v zraku. Kaj naj tedaj rečem drugega, kakor da bo takšno stanovitnost Bog poplačal, tisti Bog, ki je dober z vsakomer, komur se hudo godi zaradi zlobe ljudi...?«

Ta zgodba je značilna za vse Twainovo delo. Humor, ki dostikrat udari čez prečko, a je zmerom poln življenske vedrosti in zna človeka čudovito prikleniti nase.

Nekateri njegovi stavki so zasloveli širom sveta, ravno zato, ker je v njih vzlic paradoksu globoka, čeprav za nas ljudi ne ravno laskava resnica. Na primer: »Če si v dvomu, povej po pravici!« ali pa: »Človek je edino bitje na svetu, ki zna zardeti — ali vsaj, ki bi moralo znati zardeti!«

Samo nečesa je manjkalo Marku Twainu, da bi se bil popel na vrhove umetniškega ustvarjanja: tistega, česar je imel njegov rojak Edgar Allan Poë preveč — zmisla za tragični kontrast. Toda zato ne bo ostala njegova satira na človeštvo nič manj resnična; zraven ima pa še to vrlino, da nikdar ne žali samoljublja tistih, na katere meri.

* Po naše nekako: Točka ena... točka dve... (twain je starejša oblika za two).

Kino in film

Skrivnost uspeha filma »Kirurg bolnice sv. Jurja«

Film »Kirurg bolnice sv. Jurja« je žel ob krstni predstavi v Stockholmu sijajen uspeh. V vseh velikih mestih so vrteli ta film šele po gledališki igri »Männer in Weiss«, kajti ta igra je dala vsebino za Metro-Goldwynov film.

Bali so se, da bo film občinstvo razočaral, toda zgodilo se je ravno narobe. Film je vse dvomljivce iznenadil. Uspel je bolj kakor gledališka igra. Postal je senzacija in »potolkel« teatrsko vprizoritev. Zanimive so kritike dunajskih listov, ki pravijo: »Kdor je videl film, mora videti stvar v gledališču, kdor jo pa pozna iz teatra, naj jo gre gledat v kino.«

Zagrizeni nasprotniki kinematografov — na srečo jih ni mnogo — ki vidijo v kinematografiji nevarnost za gledališče, so skušali v časnikih opozoriti na različne pomanjkljivosti filma, pa jim je neki znan berlinski filmski kritik zabil klin. Odkril jim je skrivnost uspeha tega filma.

Elizabeta Allanova

Kritik pravi:

»Težišče vsega je položeno v dramatske zapletljaje, ki se sicer vsebinsko bistveno razlikujejo od načina vseh dozdajšnjih filmov. To, kar veže ženske na ta film, je spojitev ljubezni z dolžnostjo. Materam ugaja igra desetletne Dorothy Grayeve, ki jo v poslednjem hipu reši doktor Ferguson. H koncu pa še to, česar gledališče ne bo nikoli zmoglo: neomejena menjava prizorov, pokrajin in prostorov in poljubna izbera odličnih igralk in igralcev, n. pr. Clarka Gabla, Myrne Loy, Jeana Hersholta, Elizabete Allanove, Otona Krügerja in še neštetih drugih, ki bi jim niti najbogatejše gledališče ne moglo dati zadostnih plač. Kar se pa režije tiče, je itak popolnoma odveč, da bi hvalili režiserja, kakršen je Richard Boleslavsky.« *

Frances Drake

se je rodila 22. oktobra pred devetnajstimi leti v Newyorku. Ko ji je bilo pet let, so se starši z njo vred preselili v Kanado, od ondod so jo pa poslali na Angleško v penzionat, ko je dovršila dvanajsto leto. Tako pot hodijo po navadi vsa dekleta iz »dobrih družin«, Frances se ji je pa izneverila. V njej je prav gotovo utripala teatrska žilica, zato je s šestnajstim letom dala šoli slovo. V družbi nekega mladega znanca se je pričela pogajati z lastnikom največjega londonskega nočnega kluba, in ta ju je res najel, da sta plesala pred gosti. Frances Drake

je to storila bolj za šalo kakor zavoljo denarja. Večer za večerom je v klubu »Ciru« žela vse večje in večje uspehe. Podnevi je obiskovala pevsko šolo in si urila glas. Kmalu nato je dobila poskusni angažman pri nekem londonskem gledališču. Občinstvo je navdušeno ploskalo mladi igralki in jo imenovalo »nadobudni naraščaj«.

Komaj je prišla do sape, komaj se je zavedla, da je iz njene šale postala resnica, so ji že iz Hollywooda ponudili angažman. Čutila je, da gre njena pot neprestano navzgor k slavi; zato je zagrabila.

Frances Drake je mlada ko rosa, toda videla in doživela je že mnogo. Odšla je v Hollywood; sreča se ji je nasmejala na vsa usta. Svoji prvi večji vlogi v Ameriki je odigrala sijajno. Igrala je v filmu »Arena strasti« in zdaj v »Boleru«, kjer je družica slavnega plesalca Georgea Rafta. *

Metro je angažiral Hugha Walpola

Za Galsworthyjem je zavzemal najodličnejše mesto med angleškimi književniki Hugh Walpole. Po Galsworthyjevi smrti je postal najbolj priljubljeni pisatelj.

Iz Hollywooda poročajo, da je režiser David O. Zelznick preprosil slavnega pisatelja, da bo za filmsko družbo Metro-Goldwyn-Mayer priredil priljubljeni Dickensov roman »David Cooperfield«. Po dovršenem delu bo nemara sestavil še rokopise za filmanje znane novele »Kapitan Nikolaj«. *

Fritz Lang filma

Pisali smo že, da je Fritz Lang podpisal za več let pogodbo s filmsko družbo Metro-Goldwyn-Mayer.

Pred nekaj dnevi je ameriški strokovni tisk objavil novico, da se je Fritz Lang že odločil za novo filmsko delo in da je že pričel filmati. Gre za usodo skrivnostnega parnika »Q« izza svetovne vojne. Rokopisi imajo naslov »Plavajoči pekel«, zdi se pa, da je ta naslov le začasen. *

Najznamenitejše ženske v Ameriki

Ameriški listi so objavili zanimiv članek o najznamenitejših ženskah v Ameriki. Poročilo govori o znamenitostih v lanskem letu.

Prva med najznamenitejšimi je Greta Garbo. To mesto si je priborila s svojim filmom »Kraljica Kristina«. Potlej sledé: Amelia Earhard, pilotka, glasbeni fenomen Olga Samarova, ženska-diplomatka Ruth Bryan Owen, fizičarka dr. Alice Hamilton, časnikarka Dorothy Tompson, industrijka Josephine Roche, slikarica Georgia O'Keefe, novelistka Willa Cather, političarka Florence Kahn, socialistka Jane Addams in pevka Gladys Swarthout, kiparka Evangeline Booth in kot kapitalistka žena Johna D. Rockefellerja. *

Shirley Temple pri Paramountu

Mala nadarjena filmska igralka Shirley Temple, ki jo prav po pravici imenujejo »čudežnega otroka«,

igra glavno vlogo v Paramountovem filmu »Šangaj—Newyork—Pariz«. Njena partnerja sta Gary Cooper in Carole Lombard. Ta film je najnovejše delo Shirley Templove; dodelali so ga šele pred nekaj meseci. Dejanje se prične na Kitajskem, nadaljuje v Ameriki, konča pa v Parizu in na francoski rivieri. Delo je tako pestro, da je mala Shirley Temple lahko sijajno uveljavila svoj talent. *

KRONIKA TEDNA

Znižana voznina. Vlada je s 1. marcem znižala potniško tarifo na vseh železnicah za 28%. Razen tega je cene 2. razredu bolj prilagodila 3. razredu, tako da zdaj ni več tolikšne razlike. Popusti za obisk naših letovišč in zdravilišč so odslej razširjeni na vse leto (doslej samo v sezonskih mesecih).

Trdi ruski orehi. Nekdanji šahovski prvak sveta Capablanca je prejšnji teden v Moskvi igral simultanko proti 30 ruskim šahistom. Dobil je samo 7 iger, neodločeno se jih je končalo 9, izgubil jih je pa 14. Simultanka je trajala celih osem ur. Tako slabega uspeha Capablanca že dolgo ni dosegel — dokaz, da so ruski šahisti nenavadno močni.

Šahovski turnir v Moskvi. Prejšnji petek se je začel v Moskvi veliki mednarodni šahovski turnir. Udeležuje se ga 20 ruskih in drugih mojstrov, med njimi tudi Slovenec Pirc kot edini Jugoslovan. Pri žrebanju so določili tale vrstni red: 1. Romanovskij (Rus), 2. Löwenfisch (Rus), 3. Rjumin (Rus), 4. Botvinik (Rus), 5. Alatorcev (Rus), 6. Goglidze (Rus), 7. Lisicin (Rus), 8. Ragozin (Rus), 9. Pirc (Jugoslovan), 10. Kan (Rus), 11. dr. Lasker (Nemec, bivši svetovni prvak), 12. Bogatirčuk (Ukraj.), 13. Čehover (Rus), 14. Lilienthal (Madžar), 15. Flohr (Čeh), 16. Rabinovič (Rus), 17. Spielmann (Avstrijec), 18. Capablanca (Kuba, bivši svetovni prvak), 19. gdč. Menšikova (svetovna prvakinja, Rusinja, prebiva na Angleškem, igra za Čehe), 20. Stahlberg (Šved). Za prvih 10 zmagovalcev so razpisane velike nagrade, zraven pa še pet nagrad za najlepše igre. Igre se vrše vsak dan od 14. do 22. ure našega časa (od 16. do 24. po moskovskem času). Turnir je izredno močan, posebno nevarni so Rusi, vsi po vrsti, zlasti pa Botvinik, najboljši med njimi. Zato smemo biti zadovoljni z vsakim uspehom, ki ga doseže naš Pirc.

V prvem kolu je moskovski prvak Rjumin potolkel Capablanco, Botvinik pa Spielmanna. Od evropskih prvakov je zmagal samo Čeh Flohr, in sicer nad Goglidzejem. Löwenfisch je zmagal nad Menšikovo, Rabinovič nad Alatorcevim, Romanovskij nad Stahlbergom in Lasker nad Kanom. Remis so bile partije Pirc-Bogatirčuk, Lisicin-Lilienthal in Ragozin-Čehover.

V drugem kolu je Ragozin zmagal nad Lilienthalom, Pirc nad Čehoverjem, Rjumin nad Menšikovo, Spielmann nad Alatorcevim, Kan nad Bogatirčukom, Flohr nad Lisicinom. Partije Capablanca-Botvinik, Lasker-Stahlberg in Romanovskij-Löwenfisch so se končale remis, igra Goglidze-Rabinovič pa še ni končana.

V tretjem kolu je Pirc izgubil proti Lilienthalu, Capablanca je zmagal nad Alatorcevim, Rjumin nad Romanovskim, Botvinik nad Menšikovo, Löwenfisch nad Stahlbergom in Lisicin nad Rabinovičem. Remis so se končale partije Lasker-Bogatirčuk, Flohr-Ragozin, Kan-Čehover in Goglidze-Spielmann.

Po tretjem kolu vodi Rjumin s 3 točkami, Pirc pa deli s poldrugo točko z Lisicinom, Romanovskim, Kanom, Lilienthalom, Spielmannom in Capablanco 7.—13. mesto.

Vrana izkljuvala otroku oči. Strašna nesreča se je pripetila te dni v Tyrnavu pri Gradcu. Neki delavec je ujel vrano, ki je bila tako izčrpana, da niti leteti ni mogla. Iz usmiljenja je vzel žival s seboj in jo nakrmil. Potem je pa odšel z doma in pustil ptico sámo s svojim osemmesečnim otrokom. Ko se je zvečer vrnil domov, je našel ubogega otroka z izkljuvanimi očmi.

Prepovedana radijska reklama na Francoskem. Pred kratkim so imeli v Lillu na Francoskem skandal: neka avtomobilska tvrdka je namreč sprotno izrabljala vsakdanje politične in sportne novice za svoje reklamne namene. Zato so zdaj na Francoskem sploh prepovedali radijsko reklamo.

Sportna poštenost. Ko se je te dni vršila v Bristolu na Angleškem nogometna tekma med »Portsmouthom« in »Bristol-Cityjem«, je bilo igrišče nabito polno in so morali vhode zapreti. Tedaj je pa nasilno vdrlo skozi vrata okoli 5000 fanatikov, ki so na vsak način hoteli videti zmago svojega moštva. Drugi dan je dobil klub velikanski šop pisem s šilingi v njih: zastonjkarji so na tak način poravnali vstopnino, ker je prejšnji dan niso mogli, ko so vdrli na igrišče.

Hauptmann obsojen na smrt. Prejšnji teden se je končal večtedenski proces proti ameriškemu Nemcu Rihardu Hauptmannu, obtoženemu, da je ugrabil in ubil Lindberghovega otroka. Porotniki so obtoženca spoznali za krivega in sodišče ga je obsodilo na smrt na električnem stolu. Hauptmann se je ves čas procesa pogumno držal; le ob razglasitvi razsodbe se je zamajal. Vzlic smrtni obsodbi trde nekateri, da obtožencu niso mogli hudodelstva neovrgljivo dokazati in da ni izključeno, da je le kdo drugi glavni krivec. Hauptmann se je proti razsodbi pritožil, toda vzklicna obravnava ne bo pred majem. Vendar ni pričakovati, da bi vzklicno sodišče obsodbo izpremenilo. — Proces proti Hauptmannu je stal 1 milijon dolarjev ali okoli 45 milijonov Din.

Se nadaljuje na 6. strani

KRONIKA TEDNA

Nadaljevanje s 5. strani

Bolgarija rase. Po štetju 31. dec. 1934 je imela Bolgarija 6,081.049 prebivalcev, 31. dec. 1926 je štela 5,478.741 ljudi, 31. dec. 1920 pa 4,845.971. V 14 letih je torej zraslo njeno prebivalstvo za 1,235.078 duš ali za 25·5%. Prestolnica Sofija ima danes z vsemi predmestji 330.000 ljudi, leta 1926 jih je imela pa 232.000.

Volitve. Jugoslovenska nacionalna stranka je sklenila, da ne bo postavila lastne liste pri volitvah; skoraj vsi njeni poslanci bodo kandidirali na listi g. Jevtića, predsednika vlade.

Katastrofa angleškega letala. V petek je pri Messini strmoglavilo v morje angleško vodno letalo. Vseh devet oseb, ki so bile v njem, se je ubilo. Njih trupla so že našli.

Obisk kinov pada. Na Češkem so izračunili, da je obisk kinov od l. 1930, ko je bil višek konjunkture, padel za 38·3%, to je za dobro tretjino.

Plastičen les. Švedi so izumili način, kako se da iz lesa napraviti imenitna plastična gmota z vsemi tistimi lastnostmi, kakor jih imata ilovica in gips. Ta lesna gmota se da gnesti in modelirati; v mokrem stanju lahko napraviš iz nje čudovito fine odlitke, koj nato pa gmoto lahko na preprost način spet strdiš. — Tak les bi se dal s pridom porabiti v kiparstvu in arhitekturi, tem bolj, ker ga je moči tudi barvati.

Lord v tujski legiji. V tujsko legijo se je te dni vpisal lord Edvard Montague, sin vojvode Manchesterskega. Kaj ga je spravilo k temu koraku, se še ne ve. Lordu je šele 28 let in je že lani hotel v tujsko legijo, pa so ga doma pregovorili. O njem so svoje čase pisali, da mu je oče odtegnil apanažo, zato si je pa dal postaviti stojnico na londonski ulici in je tam prodajal limonado. Baje je takrat imenitno služil.

Brez rekorda. Francoska letalca Codos in Rossi, ki že imata rekord za najdaljši polet brez pristanka, sta ga hotela zdaj zboljšati s poletom s Francoskega v Južno Ameriko. Sredi oceana sta pa nenadoma opazila, da jima je skoraj vse olje steklo, in sta se morala obrniti nazaj. Pristala sta na Azorih.

Razširjen Studenec. V nedeljo so odprli v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu nov, moderen ženski oddelek s 100 novimi posteljami.

Žeblji iz papirja. Na Češkem so napravili posebne vrste papir, iz katerega se dado baje delati žeblji in zabiti celo v trd les, ne da bi se ukrivili ali zlomili.

Poroka. V frančiškanski cerkvi v Ljubljani sta se poročila gdč. Josipina Mlinaričeva, učiteljica v Mariboru, in g. Franc Mlačnik, suplent meščanske šole v Mariboru. Priči sta bila gg. Copič, profesor v Ljubljani, in Franc Wernig, banovinski kmetijski svetnik v Celju. Čestitamo!

Jubileji. Zlato poroko sta obhajala v nedeljo 10. t. m. v Ljubljani gg. Rozalija in Ivan Letner. — 70letnico rojstva je praznoval v Ljubljani g. dr. Valentin Korun, gimnazijski ravnatelj v pokoju in bivši predsednik ljubljanske sekcije profesorskega društva. — V Mariboru je praznoval 50letnico svojega življenja g. Avgust Lukačič, načelnik koroškega kolodvora v Mariboru. — Te dni je praznovala v Kočevju ugledna gospodinja in mati ga. Kristina Hönigmanova svoj 75-letni rojstni dan. — V Kranju je praznoval 70letnico g. Ciril Pirc, dolgoletni kranjski župan in veleugleden in zaslužen kranjski meščan. — Iskreno čestitamo!

Novi grobovi

Umrli so v Ljubljani: ga. Marija Jeločnikova, vdova krojaškega mojstra; ga. Ernestina Lavričeva, soproga podmaršala; Anton Mehle, višji sodni oficial v pokoju; Alojzij Cestnik, trboveljski občan in posestnik iz Knezdola; Louis Preiss, ravnatelj predilnice Jugoslovanskih tekstilnih tvornic Mautner d. d. v Litiji; ga. Marija Zakotnikova, vdova strojevodje državnih železnic; — **v ljubljanski bolnišnici:** ga. Anica Novakova, roj. Pirnat. — **V Grosuplju:** Martin Javornik, ugledni mesar, star 68 let. — **V Kamni gorici:** ga. Franja Kappusova pl. Pichlstain, vdova po uglednem, daleč po Sloveniji znanem trdnem gospodarju, mati publicista Vladimirja in orožniškega častnika Antona. Učakala je lepo starost 75 let. — **V Mariboru:** ga. Štefka Vauhnikova, soproga znanega mariborskega odvetnika dr. Miloša Vauhnika. V 30 letu je padla kot žrtev materinstva, ko je dala življenje zdravemu dekletcu; — **v mariborskem frančiškanskem samostanu:** p. Ciril Bračko. — **V Mengšu:** ga. Marija Sirčeva, soproga šol. upravitelja v pokoju; ga. Franja Deklevova, roj. Trojanšek. — **V Gornji Radgoni:** ga. Marija Dominkuševa, učiteljica ženskih ročnih del v pokoju. Stara je bila 76 let. — **V Trbovljah:** ga Alojzija Mervarjeva. — Pokojnim večni mir, žalujočim naše sožalje!

NAŠI BRALCI PIŠEJO

Dopisi iz vrst naših naročnikov in bralcev in naši odgovori

Cenjeni g. urednik!

Dolgo me že mika, da bi se tudi jaz uvrstila med člankarice v anketi »Njene sanje«, posebno, ker so doslej pisala le dekleta izkušena in neizkušena, vendar pa neporočena. Zato mislim, da ne bo napák, ako slišijo oziroma bero tudi par vrstic od izkušene poročene žene.

Bila sem mlada, skoraj premlada še za ljubezen, ko sem spoznala svojega sedanjega moža. Kakor vsa nepokvarjena dekleta, prežeta z idealizmom, ki mi je zastiral pogled do resničnosti. Življenje sem si slikala tako romantično in lepo, kot sem čitala v neštetih ljubavnih romanih. Imela sem priliko hoditi samo v osnovno šolo, a potem sem morala v uk v neki obrt. Še kot vajenka sem se zaljubila. Najina ljubezen je trajala že šest let, ko se nama je rodila hčerka. Bila sem v dobri službi, kjer sem tudi nadalje ostala, hčerko pa sem oddala sorodnikom. Moj zaročenec je bil dotlej dober, ljubezniv z menoj in z otrokom. S časom se je pa začel ohlajati in kaj kmalu sem doznala, da ima razmerje še z neko žensko. Mislila sem, da obupam. Le slučaj mi je rešil življenje, ki sem si ga hotela v kruti boli končati. Kmalu pa je zaročencu uspelo prepričati me, da je bilo vse z ono drugo le nedolžen flirt, in jaz sem mu verjela, ker sem ga preveč ljubila, da bi se upala živeti brez njega. Kmalu sva se poročila. Tedaj šele se je začelo nad menoj zbirati vse gorje. Moj mož je bil hladen z menoj, cele tedne ni govoril, niti se mi ni približal. Ugibala sem in iskala vzroka, a zaman. Vsa ljubeznivost in postrežba ga nista privezali na dom. Otrok ga skoraj ni poznal — celo bal se ga je, ker je bil z nama vedno oduren in sirov. Noč za nočjo sem prejokala sama z otrokom, da sem postala komaj še senca sama sebe. Kmalu pa sem izvedela vse. —

Še vedno je vzdrževal razmerje z ono žensko, ji kupoval darila, med tem ko midve s hčerko nisva imeli najpotrebnejšega. Zvedela sem, da je še celo noč pred najino poroko preživel v naročju one druge. Naj pomislijo sedaj ona naivna in moža želina dekleta moje gorje. Danes se čudim, kako sem vse to prenesla. Nezvestobo, udarce, zaničevanje... Kako srečna je bila ona študentka v predzadnji številki, katere zaročenec je bil tako »neznačajen«, da se je »prodal« bogati nevesti. Ali sem bila jaz srečnejša, da me je moj »značajni« mož vzel in mi ob vsaki priliki vrgel v obraz, da sem jaz kriva revščine, da je meni na ljubo zavrgel bogato partijo? Ta bogata partija pa ni bila »ona« druga, pač pa neka stara prostitutka, ki je imela denar. Toda ni bilo še vsega dovolj, izbiral si je še nove ljubice, tako da me je bilo sram iti na cesto, ker sem videla pomilovalne poglede ljudi. Mnogokrat sem premišljevala, kaj naj storim, da bo temu konec. Smilila se mi je le hčerka, ki je rasla v takšnem družinskem ozračju. Da ni bilo tega otroka, zdavnaj bi že trohnelo moje telo pod rušo.

Minilo je od tedaj deset let. Privadila sem se vsemu in tako otopela, da sem se čudila sama sebi. Edina uteha mi je hčerka, kadar pride na počitnice z lepim izpričevalom. Sicer se je pa mož zadnje leto dokaj izpremenil. Postal je bolehen, pričel je ostajati doma in mi vsiljevati svojo ljubezen. Na vsakogar je ljubosumen, s komer govorim. A kaj mi je zdaj do vsega tega, zdaj ko je v meni vse mrtvo, zdaj ko je mladost za menoj? Poljubi, za katere bi časih dala življenje, se mi danes gnusijo, in telo se upira...

Mnogokrat vstane v meni želja, da bi mu z obrestmi povrnila vse ono gorje in nezvestobo, ki sem jo jaz morala prenašati vsa ta dolga leta. Dovolj bi imela prilike in za deset let sem mlajša od moža. Toda če pomislim, da sem bila doslej last le enega moža in da mi je bila vsa ta leta moja čista vest v ponos in uteho, me minejo vse želje in maščevalnost. Naj bo moji hčerki spomin na mater čist in nedotaknjen. Le eno bom storila. Naučila bom svojo hčer gledati svet brez idealnih naočnikov, da bo stopila pripravljena v svet in v realnost življenja.

Vam pa, čitateljice in člankarice, bodi moj dopis v opomin, da ni vse zlato, kar se sveti, in da ni moj zakon edini nesrečen. Na sto in tisoče je sličnih, morda še groznejših. Vedite pa, da sem tudi jaz v življenje stopala s »svojimi sanjami«.

Doroteja.

Cenjeni g. urednik!

Dovoljujem se tudi jaz priključiti k članku »Njenim sanjam« v Vašem listu, nisem še naročnica, toda kupim ga redno vsak teden, saj komaj čakam da izide, ker je toliko poučnega, posebno za mlada dekleta. Takoj z marcem si ga pa naročim, kajti brez njega ne morem več strpeti.

Tudi jaz moram povedati svoje mnenje. Gdč. Vita ima v nekih ozirih čisto prav, toda kakor piše v dopisu, se vidi, da je še malo izkušena. Z gospodi, ki vabijo dekleta na čaj, po mojem mnenju ni tako, kot piše dotična avtorica članka, seveda je odvisno, s kakšnim človekom in h kakšnim ljudem gre; po moji lastni izkušnji to ni nič tako slabega, tudi jaz sem že šla na potico in čaj, seveda v družbi. Malo smo zapeli, zaplesali, pa je bila prav fletna domača zabava.

Ker sem že tako daleč, naj povem tudi to, da sem tudi jaz že mnogo pretrpela. Mama mi je umrla, ko sem bila stara pet let, oče je bil pa tako slab z menoj, da sploh ne vem, kaj se pravi starše imeti. V toliko se je pobrigala moja teta, da me je dala učit za prodajalko, toda tudi ta me je kmalu zapustila, tako da sem ostala skoraj bi rekla, brez dobrega domačega človeka. Zaljubila sem se kot 17letno dekle v 10 let starejšega fanta. Živela sem samo za njega, le on mi je bil vse. Res je bil dober fant, ni imel slabih namenov, toda usoda naju je po petih letih za vedno ločila; zakaj to? Ker sva se predobro razumela, živela sva drug za drugega.

Težko mi je pozabiti težki udarec, toda energično gledam v ta izgubljeni svet, saj upam, da se tudi jaz prerinem skozi to pusto, dolgočasno, megleno življenje. Imela sem se že priliko poročiti, a ker nisem imela niti malo simpatije do njega, sem raje odklonila. Ne smete pa misliti, da sem tako izbirčna, toda mora mi vsaj malo ugajati: ali ni bolje povedati odkrito, kakor pa da bi vlekla par mesecev, morda celo leto — potem pa kar naenkrat veliko razočaranje. Še pregovor pravi: odkrito rečeno, je najbolje storjeno, ker tudi moja pot ni posuta z rožcami. Zato si želim spoznati samo človeka, ki bi me razumel v dno duše in znal ceniti moje delo.

Listu želim mnogo uspeha, da bi vedno kaj poučnega prinašal, da ga bom tudi jaz marsikomu priporočila.

Majda.

Spoštovani gospod urednik!

Sicer nisem sama naročnica »Družinskega tednika«, a ker ga ima naročenega brat, ga vsak teden prav težko pričakujem in z velikim zanimanjem prebiram. Posebno pozornost so vzbudili v meni članki o »Njenih sanjah«, h katerim sem se odločila, da tudi jaz napišem par vrstic! Odlomek iz lastnega življenja!

Sem pač popolnoma preprosto dekle, doma z Gorenjskega ali bolje, živim na deželi, hvala Bogu še doma pri mamici. V tem času šivam in kuham, poleti pa seveda grem tudi malo na polje. Pa da si ne boste predstavljale vse one, ki si služite same kruh, da mi je res tako luštno, o ne, dela imamo vedno zadosti, zdaj to, zdaj ono, poleg tega so pa razmere pri nas takšne, da mi je vsak trenutek lahko usoden, da bom morala iti z doma ter si iskati službo. In kakšno bi dobila in kdaj? Ah, to me neprestano muči.

Moja velika želja v otroških letih je bila, da bi me poslali dalje v šole, ker me je učenje zelo veselilo, saj sem bila doma v ljudski šoli vedno med prvimi. Toda v tem oziru mi usoda ni bila naklonjena.

Dalje moram resnici na ljubo priznati, da sem bila enkrat v življenju že prav bridko razočarana. Imela sem namreč fanta, ki sem ga ljubila. Tudi on mi je vračal ljubezen — a odšel je v svet, se mi tam izgubil, ter se vrgel v naročje ženski brez idealov, sploh brez vsake ženskosti. — Res, težko mi je bilo nekaj časa, a jokala se nisem; saj ni bil vreden mojih solz. Vendar s časom mine marsikaj in tudi jaz sem pozabila na to in se namenila, da za nekaj časa prekinem vsako ljubezensko znanje.

Toda človek je slaboten, nisem mogla premagati svojih čuvstev, nisem se odrekla priliki, ki se mi je ponudila. Spoznala sem fanta, ki mi je bil zelo naklonjen. Iz njegovih besed in dejanj sem spoznala, da me zelo ljubi. Toda še pravočasno sem videla, da je v njegovi ljubezni vse prej nego nekaj globokega, pristnega in poštenega. Na žalost moram priznati, da za mene ni primernega fanta. Želim si namreč takega, ki bi me znal ceniti, ljubiti in spoštovati. In jaz bi mu kot bodočemu možu vse to vračala v popolni meri. Mislim si, da bi mu znala biti prav dobra in skrbna tovarišica.

Vendar pa, če se te moje sanje ne uresničijo, ne bom žalovala in si delala težkega srca, kajti tudi sama se upam živeti, če ne tako, pa drugače!

V predzadnjem tedniku je neki gospod omenil, da smo si ženske precej same krive, da je tako na svetu — ne oporekam mu tega. Če bi znala dekleta malo bolj ceniti svojo dekliško čast in če bi se bolj zavedale, kakšno nalogo imajo na svetu, bi bilo marsikaj drugače. Vse one, ki se v tem pogledu ne strinjajo z mojim mnenjem — prosim oproščenja!

Ker se mi zdi, da bi znala s tem svojim pisanjem cenjene čitatelje preveč dolgočasiti, končam.

Dana.

Spoštovani, dragi, dobri g. urednik!

... dobri zato, ker nam dajete toliko lepega čtiva, ter nas vabite prijeti za pero in pisati — pisati...

Dolgo bo že tega, odkar čitam zelo priljubljeni in nenadomestljivi »Družinski tednik«. Tistikrat, ko ste razpisali nagrade, si ga je vsa moja »žlahta« naročila. Veselili so se lepih nagrad — potem pa nič dobili, so pa tudi tednik zapustili. Mene pa niso s tem prav nič razveselili, ker konec je bilo lepega čitanja. Staknila pa sem zvenca, ki se ni tako obregnil ob tednik, da bi ga bil odslovil, čeprav ni nagrade dobil. Ta mi ga še vedno kljub Vašim prepovedim posoja. Prosim Vas, da ne zamerite njemu in tudi ne meni, ker ga pri najboljši volji sama ne morem plačati, čeprav mi je zelo pri srcu. Hudo mi je, kadar ga dotični ne shrani, temveč pusti, da ga domači uničijo. Oh, kako ga je škoda!

Torej zelo lep je »Družinski tednik« bil, zadnji čas je pa postal še lepši. Vse je v njem lepo, najlepše pa je to na uvodnem mestu in pa tisto, kar se je rodilo iz »Njenih sanj«. Vse, ki to pišejo, moram pohvaliti; plahe in korajžne, žalostne in vesele, tiste, ki tiho čakajo na svojo srečo, pa tudi tiste, ki jo kriče iščejo. Bolj so mi pa všeč tiste pogumne, kakor one cmerikave. Saj pregovor pravi, da korajžno srce nikoli ne obupa — če nima, pa strada... tako je — kaj se hoče... Tisti, ki se je podpisala z »Via«, bi pa najraje roko poljubila, tisto roko, ki je božala siromaka. Ah, da bi bilo več takih src na svetu, ki bi čutila usmiljenje do siromakov, ter več takih rok, da bi božale in obdarovale ubogega človeka, ne pa tiščale od sebe skozi vrata. Da, res je to žalostno in krivično, da tisti, ki bi lahko dal z obema rokama, pa še palca ne stegne. Prebridka resnica...

Gospod urednik, sedaj pa še nekaj. Dozdaj so tarnali in pisali pod poglavjem »Njene sanje« samo neoženjeni. Kaj pa bi bilo, če bi dobili v »Družinskem tedniku« prostor tudi oženjeni? To bi šele bila prava reč. Kaj pravite k temu g. urednik? To bi bilo nekaj za tiste, ki tako tiščijo v zakonski jarem. Lepo je, se napreči in vleči, a nič več izpreči, kar naprej vleči, čeprav hudo, a kaj potem? Če vleče eden na to stran, drugi na ono, se razume, da to nikakor ne gre, lahko se vezi potrgajo. Potrgane in zopet popravljene vezi pa ne držijo več tako močno. Pa si misli marsikateri fant in dekle: Pri meni ne bo prišlo tako daleč, da bi bilo tako hudo.

Tudi jaz sem tako mislila, ko sem bila zrela za zakon. Nikdar ne bo prišel temen oblak na nebo moje zakonske sreče. Toda kaj bi o tem pisala!

Lepo pozdravim vse tiste, ki pišejo pod »Njene sanje«; tudi se zahvalim gospodu »Haki« za njegovo pisanje.

Mnoge iskrene zahvale in pozdrave g. uredniku! **Dravinja.**

*

Go. Dravinjo uredništvo vabi, naj se kmalu oglasi s člankom, ki ga obljublja v dopisu na nas.

Naš novi roman

Kakor smo Vam prejšnji teden obljubili, začnemo v prihodnji številki priobčevati naš novi velezanimivi ljubavni roman

„V NAROČJU SREČE“

Vse ljubitelje lepih in zanimivih povesti, ki še niso naročeni na »Družinski tednik«, že danes opozarjamo, da si o pravem času rezervirajo prihodnjo številko v trafikah.

Kuhinja in dom

Cmoki na več načinov

Krompirjevi cmoki

Olupljen krompir skuhamo, odcejenega pretlačimo v loncu in primešamo nekoliko vroče masti. Na to vmešamo rumenjak in sneg iz beljaka, nekoliko na drobno sesekljanega peteršilja, sesekljane čebule ali drobnjaka, malo soli, drobtinice in primerno količino moke. To zmes zajemamo z veliko žlico in polagamo cmoke v razbeljeno mast ter jih stalno obračamo, da okrog in okrog lepo porumene.

Cmoke lahko denemo v čisto govejo juho ali jih pa serviramo k pečenki.

Zviti krompirjevi cmoki

Pretlačen krompir, jajce, nekoliko soli, žlico kisle smetane in malo moke zgnetemo v srednje trdo testo. V masti zarumenimo nekoliko pesti drobtinic, pomešanih z drobno sesekljano čebulo.

Krompirjevo testo zvaljamo za prst debelo ter ga pomažemo s popraženimi drobtinicami. Nato zvijemo testo kakor za zavitek, zrežemo ga na enakomerne koščke in ga zapognemo ob krajéh, da ne morejo uhajati drobtinice.

Cmoke kuhamo v slani vodi približno četrt ure, jih odcedimo, položimo v skledo in zabelimo. K cmokom sodi jabolčni kompot ali kuhane suhe slive.

Cmoki s slanino

Stare žemlje zrežemo na majhne kocke in jih polijemo z vročo juho. Ko so se žemlje temeljito prepojile, dodamo še na kocke zrezano prekuhano slanino, stepeno jajce, malo moke in ščep popra ter oblikujemo iz tega testa velike cmoke.

V vrelo slano vodo zakuhamo cmoke in jih pustimo vreti četrt ure. Ko so kuhani, jih odcedimo in zrežemo vsakega na tri do štiri kose, ki jih polagamo v nizko skledo, potresemo z drobtinicami in zabelimo z razbeljenim maslom ali mastjo.

K cmokom serviramo kislo zelje, repo ali solato.

Kašnati cmoki

Kašo poparimo in jo na to še preplaknemo nekajkrat v mrzli vodi. Prav na drobno zrezano čebulo popražimo v razbeljeni masti, dokler ne porumeni; na to pa vsujemo v kozico poparjeno in oprano kašo in prilijemo precej tople vode. Kašo kuhamo počasi; ko se ohladi, ji pa primešamo stepeno jajce in nekoliko pšenične moke. Vse to zgnetemo v testo.

Iz testa oblikujemo cmoke in jih nekaj minut kuhamo v slani vodi. Kuhane cmoke odcedimo, jih polagamo v skledo in jih zabelimo s popraženimi drobtinicami.

K cmokom serviramo motovilčevo solato, ali jih pa nezabeljene polijemo z razredčeno in pogreto češpljevo mezgo.

Ajdovi cmoki

Osušene žemlje zrežemo na majhne kocke. V razbeljeni masti prepražimo kocke in jim dodamo nekaj pesti ajdove moke, ki jo poparimo s slanim kropom. Iz tega testa napravimo primerno velike cmoke in jih kuhamo dobre četrt ure v slanem kropu.

Ko so cmoki kuhani, jih zabelimo z drobtinicami ali z ocvirki in jih serviramo h kisli repi. *

Drobiž

Če popijete vroč čaj za potenje, lahko v eni sami uri izpotite en do dva litra potu.

*

Kadar se ne počutite dobro, je prvo, kar storite: lezite v posteljo in se kar najbolj spotite! Skodelico vročega lipovega čaja, nato se pa dobro ogrnite, dve uri znojite, nato se pa preoblecite; to je tisto čarobno sredstvo, ki vam prav na hitro prežene nepočutje, t. j. tako imenovani prehlad.

*

Kdor je epileptičen (božjasten), je bolje, da nima otrok, ker je nevarnost, da bi njegovi otroci takisto dobili božjast ali pa katero drugo nevarno živčno bolezen.

*

Odrasel človek, ki tehta 70 kg, ima okoli pet litrov krvi.

*

Pravijo, da je slepota za barve pri ljudeh s sinjimi očmi precej redka.

„Najboljši Dr. OETKER-ja so preparati“ i kdor jih pokusi, trdi vsaki.

HUMOR

Radovednost

Trgovka: »Kaj bi pa rad, Francek?«
Francek: »O, nič. Samo gledat sem prišel, kaj bi si bil lahko kupil, če ne bi bil pravkar izgubil kovača.«

*

Gospa: »Zakaj ste odšli od dosedanje gospode?«
Služkinja (ki se je prišla predstavljat): »Ali sem vas jaz vprašala, zakaj vam je prejšnja služkinja pobegnila?«

*

Sodnik: »Ali se čutite krivega, obtoženec?«
»Ne, gospod sodnik.«
»Ali ste že bili kdaj kaznovani?«
»Ne — to je prvič, da sem kaj ukradel.«

V šoli

Učitelj: »Kaj je težje, liter vode ali liter vina?«
Učenec: »Liter vode, gospod učitelj. Liter vina ni nikdar poln.«

Dober trgovec

Neki špecerist je vzel v službo učenca. Seveda mora dobro paziti nanj, da prav postreže strankam in da ga kje ne polomi.
Neka dama vstopi:
»Hotela bi nekaj roqueforta.«
»Prav žal, gospa, tega sira pa nimamo več.«
Ko je gospa odšla, vzame trgovec učenca v roke:
»Ti si mi res pravi prodajalec! Kadar kdo želi kaj takega, česar ni v zalogi, mu moraš zmerom predlagati in priporočiti kaj podobnega. Tako bi bil moral reči: ‚Roqueforta, gospa, žal nimamo, zato imamo pa prav dobrega bohinjskega ali pa trapista in tudi emmentalerja'.«
Učenec si je vzel nauk k srcu. Kmalu nato pride druga stranka:
»Nekaj straniščnega papirja bi prosila.«
»Oh, gospa,« odgovori vneto mali mož, »vsega smo že prodali, toda če želite, vam prav rad postrežem s papirjem za zavijanje, ali pa s pisemskim papirjem — imamo prav lepo izbero — ali pa vam lahko postrežem s smirkovim?...«

Tarifa

Budimpešta je bila pred vojno pravi raj za uživalce življenja; danes je pa celo prepovedano ogovoriti damo na ulici. Osemdeset pengov vas to stane.
Vzlic temu si znani gledališki igralec Oskar Beregi ondan ni mogel kaj, da ne bi pozdravil neke dame, ki je sama hodila po donavskem nabrežju, in ji ponudil svojega spremstva.
»Menda bi radi plačali 80 pengov?« ga mrzlo zavrne lepotica.
»Morebiti tudi še več!« se galantno prikloni Beregi.

Ameriški humor

V Ameriki radi pijo čaj z mlekom ali pa s smetano. Zadnjič pa pride v kavarno neki gost in naroči:
»Čaj brez smetane, prosim!«
»Oprostite,« odgovori natakar, »smetane nimamo. Ali smem prinesti brez mleka?«

Užaljena služkinja

»Tak res že greste, Marijana?« vpraša gospa služkinjo. »Dolgo pa res niste prestali pri nas!«
»Da, milostljiva,« odgovori služkinja. »Dolgo res ne, zato pa toliko več!«

Kaj je konferenca?

Nekega izkušenega »konferenčnika« so nekoč vprašali, kaj je prav za prav bistvo konference. Odgovoril je:
»Za zaklenjenimi vrati sede debeli, starejši gospodje in kvantajo o ženskah.«

Veletoč

Bernčani slove med Švicarji za najpočasnejše, ne samo pri ročnem delu nego tudi kar se misli tiče.
Pred kratkim je šel neki Švicar iz Züricha s svojim sinom v kino. Za uvod so predvajali tedenski pregled dogodkov, med drugim tudi posnetke z neke telovadne prireditve. Najzanimivejši je bil veletoč znanega švicarskega telovadca, posnet s časovno lečo: prav počasi se je vzpel telovadec kvišku in se kakor urni kazalec vrtel okoli droga.
»Oče, ta je pa gotovo iz Berna?« vpraša tedaj sin.

Psihologija

Šef: »Nu, ali je Kavčič plačal račun?«
Inkasant: »Ne. V tisti hiši so tri stranke, ki se vse pišejo Kavčič, in vse taje, da bi vam bile kaj dolžne. Eden me je celo vrgel skozi vrata!«
Šef: »K tistemu da mi pri priči odidete! Ta bo tisti Kavčič, ki nam je dolžan!«

Računi se ne ujemajo

Učiteljica: »Zakaj te pa včeraj ni bilo v šolo, Lojzek?«
Učenec: »Ker sem dobil bratca.«
Učiteljica: »Res? Toda... če se mi prav zdi, je tvoj oče že dve leti v Ameriki?«
Učenec: »Pa vendar še časih kaj piše.«

GROF MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

75. nadaljevanje

»Veliki Bog!« reče s povzdignjenim glasom in upre oči v nebo, »to bom storil prav tako tebi v čast kakor sebi. Deset let sem gledal v sebi orodje tvojega maščevanja, in naj si Morcerfi, Danglarsi in Villeforti ne domišljajo, da jih je naključje rešilo njihovega sovražnika. Naj izvedo, da je božja previdnost, ki je že sklenila njihovo kazen, le z mojo voljo dovolila izpremembo; naj vedo, da jim je kazen samo odgodena in da jih čaka na drugem svetu.«

Ko je tako razmišljal v mračni negotovosti, je začel počasi gledati dan skozi okna. Zdajci zasliši rahel šum, kakor bi nekdo vzdihnil. Grof se obrne, a ne vidi ničesar. Koj nato zasliši isti glas v drugo, še razločneje. Monte-Cristo vstane, tiho odpre vrata salona in zagleda v naslanjaču Haydéejo, ki je spala s pobešenimi rokami in vznak naslonjeno glavo. Postavila si je bila naslanjač pred vrata, da ne bi mogel ven, ne da bi jo videl. Utrujeno od dolgega bdenja jo je bil premagal spanec.

Šum odpirajočih vrat je ni zdramil. Monte-Cristo jo pogleda z izrazom neskončne miline in sočutja.

»Spomnila se je, da ima očeta,« zamrmra, »a jaz sem pozabil, da imam hčer.« Potlej pa žalostno zmaje z glavo. »Uboga Haydée! Hotela me je videti in govoriti z menoj . . Gotovo je nekaj ugenila... Ah, ne smem proč, ne da bi ji rekel zbogom, ne smem s tega sveta, ne da bi jo komu zaupal.«

In po prstih se je vrnil v sobo in napisal še tele vrstice:

Maksimilijanu Morrelu, stotniku pri spahijih in sinu svojega nekdanjega gospodarja Pierra Morrela, ladjarja iz Marseilla, zapustim dvajset milijonov; od tega lahko primeren del odstopi svoji sestri Juliji in svaku Emanuelu, če misli, da ne bi tolikšno bogastvo škodovalo njuni sreči. Teh dvajset milijonov je spravljenih v moji jami na otoku Monte-Cristu; pot do nje pozna Bertuccio.

Če je njegovo srce še prosto in bi hotel vzeti za ženo Haydéejo, hčer Alija, paše janinskega, ki sem jo odgojil z očetovsko ljubeznijo in mi je bila zmerom nežno ljubeča hči, mi bo izpolnil poslednjo željo.

S to oporoko sem že določil Haydéejo za dedično vsega ostalega imetja, sestoječega iz raznih posestev, angleških in holandskih vrednostnih papirjev in iz pohištva v mojih palačah in hišah; če odbije teh dvajset milijonov in volila mojim služabnikom, ji bo še zmerom ostalo okoli šestdeset milijonov.

Ravno je napisal poslednjo vrstico, ko zasliši za seboj pridušen krik, da mu zdrkne pero iz roke.

»Haydée, ti? Kaj si mar brala?«

Jutrnja zarja jo je bila prebudila; vstala je in se približala grofu, ne da bi bil slišal njene tihe korake na preprogi.

»O, gospod,« reče žalostno deklica in sklene roke, »zakaj pišeš ob taki uri? Zakaj mi zapuščaš vse svoje premoženje? Ali me misliš mar zapustiti?«

»Odpotovati mislim, ljubo dete,« odgovori Monte-Cristo z nepopisno nežnostjo in otožnostjo. »In če bi se mi kaj pripetilo...«

Grof prestane.

»Kaj?« vpraša Haydée z odločnostjo, kakršne grof še ni opazil pri njej.

»Če bi se mi kaj pripetilo, bi rad videl, da bo moja hčerka srečna.«

Haydée se žalostno nasmehne in zmaje z glavo.

»Na smrt misliš, gospod?«

»Blagodejna je ta misel, dete; tako pravi neki modrijan,« reče Monte-Cristo.

»Dobro. Če boš umrl, pa zapiši svoje imetje komu drugemu... jaz ga ne bom več potrebovala.«

In s temi besedami vzame papir, ga raztrga na štiri kose in jih vrže po tleh. Toda toliko energije je bilo za slabotno bitje preveč; noge je ne vzdrže več in nezavestna se zgrudi na tla.

Monte Cristo se skloni k njej in jo vzdigne v naročje. In ko pogleda v to lepo, bledo obličje, v te žametaste trepalnice nad zaprtimi očmi, v to lepo telo, zleknjeno brez življenja v njegovih rokah, ga prvič izpreleti misel, da ga morda ljubi drugače, kakor hči ljubi očeta.

»O!« zamrmra globoko potrt, »morda bi bil še lahko postal srečen!«

Potem nežno odnese Haydée v njeno spalnico in jo še zmerom brez zavesti izroči v varstvo njenih postrežnic; nato se vrne v svoj kabinet. Tam napiše oporoko še enkrat v vsej naglici. Ko je bil gotov, se je zaslišalo drdranje kočije na dvorišču.

Grof stopi k oknu in zagleda Maksimilijana in Emanuela, ki sta prav takrat stopila iz voza.

»Ravno prav!« zamrmra Monte-Cristo in hlastno zapečati oporoko s tremi pečati.

Nekaj trenutkov nato se zaslišijo koraki v salonu. Grof sam odpre vrata. Na pragu se prikaže Morrel — dvajset minut pred dogovorjenim časom.

»Morda sem prezgoden, gospod grof,« ga ogovori, »toda odkrito vam priznam, da nisem mogel niti minute spati in tudi drugi ne v hiši. Tako zgodaj sem prihitel samo zato, da se še sam nalezem vašega poguma in samozavesti.«

Monte-Crista je tolikšno prijateljstvo premagalo; brez besede je razširil roke in mladega moža objel.

»Morrel,« reče z ganjenim glasom, »lep dan je to zame, ko vidim, da me tak človek kakor ste vi, ceni in ljubi... Dobro jutro, gospod Emanuel. Torej pojdeta z menoj?«

»Smrt božja — ali ste mar dvomili?« vzklikne mladi častnik.

»Toda nemara nimam prav...«

»Dovolite: opazoval sem vas snoči ves čas, ko se je ono odigravalo, vso noč sem razmišljal o vaši samozavesti in sem si dejal: pravica mora biti na strani tega človeka — ali se pa na noben obraz na svetu ni več moči zanesti.«

»Hvala, Morrel!«

Grof udari na zvonec. Prikaže se Ali.

»Poskrbi, da dobi tole moj notar. Oporoka je, Morrel. Kadar bom mrtev, boste izvedeli, kaj je v njej.«

»Kaj?« osupne Morrel. »O smrti govorite?«

»Prijatelj, ali ni prav, da je človek na vse pripravljen? Res, zdaile se spomnim — ali ste me že kdaj videli streljati s pištolo?«

»Še ne.«

»Prav, ravno toliko še utegnemo. Pokazal vam bom.«

Monte-Cristo vzame dve pištoli, nalepi na tarčo križev as in odstreli s štirimi streli vse štiri križeve roglje. Pri slehernem strelu je postala bledica na Morrelovem obrazu strahotnejša.

»Grozno!« zajecija nato. »Ali si videl, Emanuel?«

Potem se obrne k Monte-Cristu:

»Za božjo voljo, nikar Alberta ne ubijte! Nesrečnež ima mater.«

»Prav imate,« pritrdi grenko Monte-Cristo, »in jaz je nimam.«

Morrel vztrepeta.

»Razžaljeni ste vi, grof, zato je prvi strel vaš.«

»Na koliko korakov?«

»Na dvajset.«

Strašen nasmeh zaigra na grofovih ustnicah, ko se zdaj obrne k mlademu možu.

»Morrel, ne pozabite, kaj ste pravkar videli.«

»V Albertovem interesu se zanašam le na vašo razburjenost.«

»Na mojo razburjenost?« se začudi Monte-Cristo.

»Ali pa na velikodušnost; spričo nezgrešljivosti vašega strela vam lahko rečem samo to, kar bi bilo smešno, če bi rekel komu drugemu.«

»To je?«

»Prestrelite mu roko, ranite ga, a podarite mu življenje!«

»Morrel, vedite še to: ta prošnja je nepotrebna. Zakaj gospodu Morcerfu — to vam že zdaj povem — se bo tako malo zgodilo, da se bo mirno lahko vrnil v svojima prijateljema domov, a mene...«

»Vas? Kaj hočete reči?«

»Mene bodo pa nesli.«

»Bežite no!« vzklikne Morrel ves iz uma.

»Tako bo, kakor sem vam rekel, ljubi moj Morrel: gospod Morcerf me bo ubil.«

Morrel pogleda grofa kot človek, ki ne ve, ali je še pri pameti.

»Kaj se vam je od snoči pripetilo?«

»Nekaj takega kakor Brutu pred bitko pri Filipih: videl sem prikazen.«

»In?«

»In ta prikazen mi je rekla, da sem dovolj dolgo živel.«

Maksimilijan in Emanuel se strmo spogledata. Monte-Cristo pogleda na uro.

»Sedem je že. Čas bo, da gremo. Kakor vesta, smo zgovorjeni ob osmih.«

Spodaj jih je že čakal voz. Ko so šli po hodniku, je grof za trenutek obstal pred nekimi vrati in prisluhnil; Maksimilijan in Emanuel sta šla naprej, toda vzlic temu se jima je zdelo, kakor bi se bil grofu utrgal ihtljaj.

Točno ob osmih se je voz ustavil na dogovorjenem kraju.

»Na koncu smo,« reče Morrel in pogleda skozi okno. »Še nikogar ni.«

»Naj mi gospod oprosti,« se plaho oglasi Baptistin, ki je bil z neznansko grozo sledil svojemu gospodu, »zdi se mi, da vidim tamle med drevesi neko kočijo.«

Monte-Cristo skoči lagotno na tla in pomaga Emanuelu in Maksimilijanu iz voza.

»Če se ne motim,« reče Emanuel, »nas že čakata dva gospoda.«

Monte-Cristo se ustavi, da ga Emanuel ni mogel slišati, nato pa vpraša Morrela: »Maksimilijan, ali je vaše srce še prosto?«

Morrel ga začudeno pogleda.

»Ne maram vedeti ničesar podrobnejšega; odgovorite mi samo da ali ne, več ne zahtevam.«

»Neko deklico ljubim, grof.«

»Zelo?«

»Bolj kakor svoje življenje.«

»Ah,« odvrne Monte-Cristo, »spet izgubljeno upanje.« In z vzdihom zamrmra: »Uboga Haydée!«

»Resnično, gospod grof,« vzklikne Morrel, »če vas ne bi tako dobro poznal, bi vas moral imeti za manj pogumnega, kakor ste.«

»Ker mislim na nekoga, ki ga moram zapustiti, in zato vzdihujem? Ej, Morrel, ali kot vojak tako malo veste, kaj je pogum? Ali mar žalujem za življenjem? Kaj mi more biti do življenja ali smrti, meni, ki sem dvajset let kolebal med življenjem in smrtjo! Sicer naj vas pa ne skrbi; tej slabosti, če jo smemo tako imenovati, smete samo vi biti priča. O, vem: svet je salon, ki mora človek oditi iz njega z vedrim obrazom brez kvartaških dolgov.«

»Tako se govori!« vzklikne Morrel. »Toda kje imate orožje? Ali ga mar niste vzeli s seboj?«

»Orožje? Zakaj? Saj ga bodo drugi prinesli.«

»Grem, da povprašam ona gospoda.«

Morrel stopi k Beauchampu in Chateau-Renaudu. Ko sta mlada moža videla, da je k njima namenjen, mu gresta nasproti in se vljudno pozdravita z njim.

»Oprostita, gospoda,« reče Morrel, »gospoda Morcerfa še nikjer ne vidim.«

»Davi nama je sporočil, da bo prišel kar naravnost sem.«

»Sicer pa ravno zdajle prihaja neki voz,« pripomni Chateau-Renaud.

Res se je v diru bližala neka kočija.

»Gospoda imata gotovo pištole s seboj,« povzame spet Morrel. »Gospod Monte-Cristo je izjavil, da se odreče pravici do svojega orožja.«

»Slutila sva to grofovo taktnost, gospod Morrel,« odgovori Beauchamp, »zato sem prinesel s seboj pištole, ki sem si jih kupil pred tednom dni. Čisto nove so še in še nihče jih ni rabil: ali bi jih preiskali?«

»Če mi zagotovite, gospod Beauchamp, da gospod Morcerf tega orožja ne pozna,« odvrne Morrel in se prikloni, »mi seveda vaša beseda popolnoma zadošča.«

»Gospoda,« vzklikne tedaj Chateau-Renaud, »ni se pripeljal Morcerf, nego Franc in Debray. Vidva tu!« se začudi mladi mož in jima stisne roko. »Kaj naj to pomeni?«

»Albert naju je prosil, naj prideva.«

Beauchamp in Chateau-Renaud se začudeno spogledata.

»Gospôda,« reče Morrel, »zdi se mi, da zdaj razumem.«

»Nu?«

»Včeraj popoldne sem dobil od gospoda Morcerfa pismo s prošnjo, da pridem v opero.«

»Jaz tudi,« reče Debray.

»Jaz tudi,« pove Franc.

»In midva tudi,« izjavita Chateau-Renaud in Beauchamp.

»Hotel je torej, da bi mi vsi bili priče, ko bo grofa izzval,« nadaljuje Morrel, »in zdaj naj bi pač prav tako vsi bili priče dvoboju.«

»Da,« pritrdijo vsi, »tako bo.«

»Toda Alberta še zmerom ni od nikoder,« zamrmra Chateau-Renaud, »deset minut je že minilo.«

»Evo ga,« vzklikne Beauchamp, »na konju je in slugo ima s seboj.«

»Takšna nespametnost!« se razjezi Chateau-Renaud. »Na dvoboj na pištole ti pride na konju! In vendar sem mu snoči dal toliko dobrih naukov!«

»In zraven tega, le poglejte,« pripomni prav tako ogorčeno Beauchamp, »vam prijezdi z odpetim suknjičem in belim telovnikom! Zakaj si ni rajši dal narisati črn krog na želodec — to bi bila še lepša tarča.«

Med tem je Albert prijahal na deset korakov od mladih mož, skočil s konja in vrgel vajeti svojemu slugi.

Mladi grof je bil bled in je imel rdeče, nabrekle oči; na prvi pogled se je videlo, da vso noč ni zatisnil očesa. Na obrazu mu je ležal izraz žalostne resnobe, kakršne pri njem niso bili vajeni.

»Hvala vam, gospodje,« pozdravi zbrane može, »hvala, da ste bili tako dobri in ste se odzvali mojemu vabilu. Verjemite mi, za ta dokaz vašega prijateljstva vam bom do smrti hvaležen.«

Morrel je bil ob Morcerfovem prihodu stopil v stran.

»Tudi vam gre zahvala, gospod Morrel,« se obrne Albert k njemu. »Stopite bliže!«

»Oprostite, gospod,« se opraviči Maksimilijan, »najbrže ne veste, da sem priča vašega nasprotnika.«

»Vedel res nisem, a sem slutil. Tem bolje! Čim več poštenjakov bo zraven, tem večje zadoščenje mi bo.«

»Gospod Morrel,« pravi Chateau-Renaud, »ali ne bi sporočili gospodu grofu Monte-Cristu, da je prišel gospod Morcerf in da smo mu na razpolago?«

Morrel se obrne, da opravi sporočilo; obenem potegne Beauchamp iz kočije zaboj s pištolami.

»Počakajte, gospodje,« reče Albert. »Imel bi gospodu Monte-Cristu povedati par besed.«

»Na samem?« vpraša Morrel.

»Ne, gospod; vpričo vseh.«

Albertovi priči se osupło spogledata. Franc in Debray se jameta nekaj tiho pogovarjati, Morrel se pa ves vesel nad nepričakovanim razpletom vrne h grofu, ki je hodil z Emanuelom med drevjem.

»Česa želi?« vpraša Monte-Cristo.

»Ne vem; rekel je samo, da bi rad z vami govoril.«

»O, naj ne izkuša Boga z novimi žalitvami!«

»Ne verjamem, da bi imel take namene,« odkima Morel.

Grof stopi sredi med Maksimilijanom in Emanuelom naprej; njegov hladni in mirni obraz je bil v čudovitem nasprotju z zmedenostjo, ki jo je izdajal mladi mož, ko mu je zdaj krenil s svojimi prijatelji naproti.

Tri korake vsaksebi Albert in grof obstaneta.

»Izvolite bliže,« reče mladi mož. »Želim, da ne preslišite niti besedice tega, kar bom imel čast povedati gospodu grofu Monte-Cristu. Zakaj prav je, da vsakomur, kdor bi le hotel poslušati, ponovite, kar bom zdajle rekel.«

Za god in praznik mati dobro ve,
otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesele!

»Poslušam, gospod,« reče Monte-Cristo.

»Gospod grof,« začne Albert s spočetka nekam negotovim glasom, »vrgel sem vam v obraz očitek, da ste razglasili, kaj je počel gospod Morcerf v Epiru; zakaj naj je bil gospod Morcerf še tako kriv, po moji sodbi ga vi niste imeli pravice razkrinkati. Danes, gospod, vem, da imate to pravico. Ni izdajstvo Fernanda Mondega nad Ali-pašo tisto, kar mi daje povod, da se vam opravičim, ne — temveč izdajstvo ribiča Fernanda nad vami in neizrekljivo gorje, ki se je iz tega rodilo za vas. Zato povem vpričo vas vseh, gospodje, in na ves glas: Da, gospod, prav ste storili, da ste se maščevali nad mojim očetom, in jaz, njegov sin, se vam zahvalim, da niste še hujšega storili.«

Če bi bila strela udarila med gledalce tega prizora, jih ne bi bila bolj osupila kakor ta Albertova izjava.

Monte-Cristo dvigne glavo in upre oči v nebo z izrazom neizmerne hvaležnosti. Prva njegova misel je bila nato posvečena Albertu; kar razumeti ni mogel, da se je mladi mož, čigar pogum in ponos je imel že v Rimu priliko spoznati, tako ukrotil in ponižal. Ugenil je Mercèdin vpliv in spoznal, zakaj se njeno plemenito srce ni uprlo njegovi žrtvi — ko je vnaprej vedela, da bo nepotrebna.

»Če vam je moje opravičilo zadosti, gospod,« povzame tedaj Albert, »vas prosim, dajte mi roko.«

Z vlažnimi očmi in s stisnjenim grlom ponudi Monte-Cristo Albertu roko. Mladi mož jo prime in stisne z nekim spoštljivim strahom.

»Gospodje,« se obrne nato k zbranim pričam, »gospod Monte-Cristo je izvolil moje opravičilo vzeti na znanje. Prenaglo sem nastopil zoper njega, in naglica je slaba svetovalka. Pokora za moj greh je izpolnjena. Upam, da me ne boste imeli za strahopetca, ko sem storil, kar mi je vest velevala. Če bi si pa vzlic temu kdo krivo razlagal moj korak,« doda mladi mož in se ponosno vzravna, kakor bi hotel izzvati prijatelje in sovražnike, »naj ve, da sem mu na razpolago.«

»Kaj se je neki zgodilo preteklo noč?« vpraša Beauchamp Chateau-Renauda. »Zdi se mi, da igramo nekam smešno vlogo.«

»Bogme,« meni zamišljeno baron, »Albertov korak je višek strahopetnosti ali je pa čudovito lep.«

»Ne razumem!« vzklikne zmedeno Debray. »Grof Monte-Cristo gre in opljuje čast gospoda Morcerfa, in njegov sin pravi, da je prav storil! Če bi jaz imel deset

Dobra roba se hvali sama,
zato Dr. OETKER-ju ni potrebna reklama!

Janin v svoji družini, bi se čutil dolžnega, da se desetkrat bijem.«

S pobešeno glavo in spuščenimi rokami, ves majhen pod bremenom štirih in dvajsetih let spominov, ni Monte-Cristo mislil ne na Alberta ne na Beauchampa ne na Chateau-Renauda ne na nikogar drugega, ki so bili zbrani pred njim; mislil je na pogumno ženo, ki ga je bila prosila za življenje svojega sina in ki ji je svoje ponudil v žrtev — na ženo, ki mu je to življenje rešila s strašnim razkritjem družinske skrivnosti, toli strašnim, da je morala v mladem možu za zmerom zamoriti sinovsko ljubezen.

XIV

Mati in sin

Grof Monte-Cristo se poslovi od petorice mladih mož z usmevom, polnim otožnosti in dostojanstva, in stopi z Maksimilijanom in Emanuelom v svoj voz.

Na bojnem polju so ostali le še Albert, Chateau-Renaud in Beauchamp.

Mladi mož pogleda svoji priči z očmi, ki so negotovo izpraševale, kakšna je njuna sodba o pravkaršnjem pripetljaju.

»Bogme, prijatelj,« vzklikne prvi Beauchamp, »dovolite, da vam čestitam. Veleneprijetna zadeva je na zelo nepričakovan način izginila s sveta.«

Albert ne odgovori. Nemo se je bil zatopil v svoje misli. Chateau-Renaud je v zadregi bezal s svojo paličico po tleh. »Ali ne bi šli?« reče nato po mučnem molku.

»Kakor izvolite!« odvrne Beauchamp. »Samo toliko mi dajte še časa, da čestitam gospodu Morcerfu... Dal je dokaz izrednega viteštva in zelo nevsakdanje plemenitosti.«

»Da,« pritrdi hladno Chateau-Renaud. »Jaz je ne bi bil zmožen.«

»Gospoda,« povzame Albert, »bojim se, da nista prav razumela: med gospodom Monte-Cristom in menoj se je pripetilo nekaj veleresnega...«

»Pač, razumem!« vzklikne hlastno Beauchamp. »Toda bojim se, da ne bodo vsi Parižani znali ceniti vaše junaštvo, in da boste prej ali slej prisiljeni, da jim stvar energičneje pojasnite, kakor bi utegnilo hasniti vašemu zdravju. Ali naj vam kaj pametnega svetujem? Odpotujte v Napoli, v Petrograd ali kamorkoli — tja, kjer so zastran časti modrejši od naših prismojenih Parižanov. Tam streljajte s pištolo, kjer se vam le ponudi priložnost, in urite se v sabljanju od jutra do večera. Ko boste v tem dodobra doma, se pa vrnite. Med tem bodo vašo zadevo v Parizu tudi že malo pozabili. Ali nimam prav, Chateau-Renaud?«

»Popolnoma sem vašega mnenja,« pritrdi plemič. »Ni je stvari, ki bi rodila toliko resnih dvobojev kakor odstop od dvoboja.«

»Hvala vama, gospoda,« se prikloni Albert z mrzlim nasmehom. »Ravnal se bom po vajinem nasvetu, ne zato, ker sta mi ga vidva dala, nego zato, ker sem že tako imel namen zapustiti Francosko. Zahvalim se vama tudi za uslugo, ki sta mi jo napravila, ko sta mi šla za pričo. Ta vajina usluga je zapisana globoko v mojem srcu; po besedah, ki sem jih pravkar slišal, je edino, česar se še spominjam.«

Chateau-Renaud in Beauchamp se spogledata; način, kako se jima je Morcerf zahvalil, ju je spravil v veliko zadrego. Čutila sta, da bi pogovor postal mučen, če bi ga še nadaljevala.

»Zbogom, Albert!« reče naenkrat Beauchamp in ponudi mlademu možu roko. Toda Albert se ne zgane, kakor bi bil odrevenel.

»Zbogom!« se pridruži še Chateau-Renaud.

Albert komaj slišno zamrmra: »Zbogom.« Njegov pogled je govoril razločneje: izdajal je pritajen srd, ponosen prezir in plemenito ogorčenje. Nekaj časa je tako stal, nepremično ko ukopan, potem se je pa nenadoma zdramil, stopil k drevesu, odvezal konja, se pognal v sedlo in zdirjal proti Parizu. Četrt ure nato je bil doma.

Ko je razjahal, se mu je zdelo, kakor bi bil zagledal bledi obraz svojega očeta pri oknu njegove spalnice. Z vzdihom se je obrnil stran in krenil v svoje stanovanje.

Tam je še poslednjič objel z očmi vse tisto, kar mu je sladilo življenje od mladih let. Še poslednjič je preletel toli drage mu slike, ki se mu je zdelo, da se mu smehljajo z zidu. Potlej je stopil na stol in snel podobo svoje matere iz zlatega okvirja.

Vinska razstava in sejem v Ljutomeru

Kakor je bilo že objavljeno, priredi Vinarska podružnica v Ljutomeru dne 12. marca t. l. vinski sejem in razstavo vina v gostilni g. Resnika v Ljutomeru.

Vabijo se bližnji in daljni prijatelji naših vinskih goric, da to prireditev posetijo. Na poskušnjo bodo prvovrstna vina iz ljutomersko-ormožkega, gornjeradgonskega in štrigovskega okoliša. Otvoritev bo ob 9. uri dopoldne.

Vsi vinogradniki iz navedenih okolišev se vabijo, da razstavijo svoja vina, nova in stara. S tem koristijo sebi in naši vinoreji. Dosednaje vinske razstave v Ljutomeru so bile vedno dobro obiskane, tako od strani vinogradnikov, kakor tudi kupcev in vseh prijateljev dobre vinske kapljice. Kupci in drugi interesenti najdejo na razstavi bogato zalogo vzorcev vina in običajno tudi lastnike teh vzorcev. Ljutomer je svetovno znan po svojem izbornem vinu. Tudi letošnja vinska razstava bo nudila na izbero dovolj dobrih in najboljših vin. Kljub slabi lanski vinski letini, je vina še vseh vrst na ponudbo. Mnogo vinogradnikov je že prijavilo svojo udeležbo.

Oni vinogradniki, ki se še niso prijavili, a želijo razstaviti svoje vino, naj se prijavijo pismeno ali ustmeno v pisarni mestne občine Ljutomer, vsaj do 7. marca t. l., da lahko damo pravočasno tiskati katalog. Istotam se bodo sprejemali tudi vzorci vina, ki se naj pošljejo vsaj do 10. marca t. l. in sicer od vsake sorte po 3 buteljke, ali dva slatinščaka. Kdor nima steklenic, jih dobi v omenjeni pisarni, kjer se bodo lahko tudi polne buteljke za prazne zamenjale. Za najboljša vina bodo dobili lastniki priznanice, a predvidene so tudi diplome domačega izdelka.

Opozarjamo vse interesente, vinske trgovce in gostilničarje, da se naj na tej razstavi sami prepričajo o izvrstni kakovosti ljutomerčana in zelo ugodnih cenah.

Polovična vožnja po železnici je zaprošena.

MALI OGLASI

Mali oglasi v »Družinskem tedniku« stanejo po Din 1·— beseda. Posebej se računa davek, in sicer za vsak mali oglas Din 1·50. Kdor želi odgovor ali dostavitev po pošti, naj priloži 3 Din v znamkah. Denar za male oglase je treba poslati vnaprej, lahko tudi v znamkah.

DVA VETRIČA Z MORJA iščeta cvetke s planin v svrho medsebojnega dopisovanja itd. za razvedrilo. Dopise na upravo pod **»Dva plus dve«.**

»PLEZALEC TURIST«, pismo v upravi.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ prepreči samo znano sredstvo **Voda iz kopriv.** Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30·—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

GOSPODIČNO, katera se je pod svoj dopis v rubriki »Njene sanje«, podpisala »Anica«, prosim za naslov pod »Sorodna duša«.

SLUŽKINJO, ZANESLJIVO, vajeno vseh gospodinjskih poslov, zlasti kuhe in nege otroka, sprejmem. Ponudbe pod »Državni uradnik« na upravo »Druž. tednika«.

NEPOTREBNIH DLAČIC na obrazu, rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo **Erbol-praška.** — To sredstvo takoj odstrani dlačice s koreninami vred in stane z navodilom Din 15·—. — Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

POVERJENIKE SPREJMEMO v vseh krajih Dravske banovine, pa tudi drugod, kjer je večja slovenska kolonija. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Lep postranski zaslužek«.

ANGLEŠKEGA POINTERJA starega 6—12 mesecev kupim. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Družinskega tednika« pod šifro »Pointer«.

DAMSKE OBLEKE, plašče in perilo Vam izdela lepo, moderno in po solidni ceni **Malči Perenič,** Ljubljana, Tyrševa cesta 29, I. nadstropje.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z **Oro-barvo za lase,** ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30·—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

MAKULATURNI PAPIR na prodaj. Vpraša se v upravi »Družinskega tednika«.

PRVOVRSTNI PREMOG poceni in hitro dostavlja na dom priznana trgovina s kurivom **Vrhunc Ivanka, Ljubljana, Bohoričeva cesta 25.**

POSREDUJEM DENAR, na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov **Rudolf Zore, Ljubljana,** Gledališka ulica 12, telefon 38-10. Pismeni odgovor 3 Din v znamkah.

LEPE DEKLIŠKE PRSI dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem **Eau-de-Lahore.** — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40·—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici
A. Presker
Sv. Petra cesta 14

Dopisna šola
Nemščino, esperanto in slovenščino poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Učnina nizka.
Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor.

JUGOČESKA
JUGOSLOVENSKO-ČEŠKA tekstilna industrija
KRANJ
IZDELUJE:
barvano in tiskano blago iz bombaža in umetne svile.
Zahtevajte samo izdelke te tovarne!

Povečanje prihrankov

Vam omogočamo kljub težkim časom.

Ničesar drugega Vam ni treba napraviti, ko da od svoje plače, oziroma dohodkov odločite, četudi najmanjši, a zato stalni znesek za svojo bodočnost. Vse drugo Vam izvedemo sami, ako se zglasite pri nas.

Samo načrtno varčevanje Vam pri sedanjih pičlih dohodkih zagotovi, da dosežete načrt, cilj, za katerega je potreben denar (za izlet, tečaj, šolanje, zidavo, gospodarsko osamosvojitev, preskrbo za starost, bolezen ter doto itd.). To je novi način štednje, s katerim hočemo tudi nepremožnim pomagati do blagostanja.

Ravno zato se Vam obrestuje ta denar po izredno ugodni obrestni meri ter samo ob sebi umevno tudi **redno izplačuje.**

Na ta način spravite svoj prihranek varno, plodonosno, vsak čas razpoložljivo. Blagovolite se le obrniti pismeno ali osebno na

Hranilnico Dravske banovine
Ljubljana Celje Maribor

Dlake, cenjene dame!
na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.
»Venera« eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.
Naročite še danes lepo dišeči »Venera« eliksir, ne bo Vam žal. Dobi se ali po pošti pošlje:
1 steklenica za Din 10·— (predplačilo), na povzetje 18·—, dve Din 28·—, tri Din 38·—.
RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

Din 1000·- plačam
ako Vam »Radio Balzam« ne odstrani kurjih očes, bradavic, trde kože, bul itd.
Že dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši, in ga zopet zahtevajo.
Franc Maček,
čevljarna, Dol. Logatec.
Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzam«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10·— (predplačilo). Na povzetje Din 18·—, dva Din 28·—, tri Din 38·—.
RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; urejuje in odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tikarno odgovarja O. Mihalek, vsi v Ljubljani.